

Zdravotně
sociální fakulta
Faculty of Health
and Social Sciences

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

**Mínění studentů z oboru sociální práce ze Zdravotně
sociální fakulty Jihočeské univerzity v Českých
Budějovicích o manželství stejnopohlavních párů.**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Studijní program: **SOCIÁLNÍ PRÁCE**

Autor: Andrea Majerová

Vedoucí práce: PhDr. Salim Murad, Ph.D.

České Budějovice 2024

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci s názvem Mínění studentů z oboru sociální práce ze Zdravotně sociální fakulty Jihočeské univerzity o manželství stejnopohlavních párů jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejich internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby bakalářské práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé bakalářské s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 29. 4. 2024

.....

Andrea Majerová

Poděkování

Ráda bych poděkovala PhDr. Salimu Muradovi, PhD., za odborné vedení mé bakalářské práce. Za jeho užitečné a cenné rady, trpělivost a čas, které mi během psaní bakalářské práce věnoval. Také bych chtěla poděkovat svým informantům a respondentům, za účast v mém výzkumu. A velké poděkování patří mé rodině a speciálně mé mamince, za velkou trpělivost a podporu.

Mínění studentů z oboru sociální práce ze Zdravotně sociální fakulty Jihočeské univerzity o manželství stejnopohlavních párů.

Abstrakt

Tato bakalářská práce se zabývá tématem, které je velice probírané v populaci. Jedná se o téma mínění studentů sociální práce na problematiku stejnopohlavních párů. Mezi cíle bakalářské práce patří zjištění míry podpory studentů sociální práce a zjištění názorů těchto studentů na danou problematiku.

Bakalářská práce je rozdělena do dvou částí, a to na část teoretickou a část praktickou. Teoretická část seznamuje s tématem bakalářské práce. Zde je popsán úvod do problematiky a jednotlivé fáze coming-outu. Teoretická část též obsahuje popis historie LGBT+ jedinců a v neposlední řadě také popis registrovaného partnerství.

Druhá část je částí praktickou. Je zaměřena na výzkum mínění studentů sociální práce o problematice manželství stejnopohlavních párů. Pro druhou část byl zvolen kombinovaný výzkum využívající jak metodu pilotní studie, tak právě metodu kvantitativního výzkumu. U obou výzkumů se skládal výzkumný vzorek ze studentů sociální práce. U pilotní studie bylo využito kódování na základě uskutečněných rozhovorů. Dle těchto rozhovorů bylo odpovězeno na předem stanovené výzkumné otázky, a tak i na cíle mé práce. V druhé části kvantitativního výzkumu došlo k vypracování výsledků, na základě kterých došlo ke zjištění neprůkaznosti obou stanovených hypotéz. Ze získaných dat bylo zjištěno, že jedinci z výzkumného vzorku mají kladné mínění o manželství stejnopohlavních párů, a také bylo dle dat zjištěno, že tento svazek podporují.

Klíčová slova

LGBT+, homosexualita, registrované partnerství, manželství stejnopohlavních párů, coming-out, manželství

Opinion of Students from the Field of Social Work at the Faculty of Health and Social Sciences of the University of South Bohemia in České Budějovice about the Marriage of Same-sex Couples.

Abstract

This bachelor thesis deals with a topic that is widely discussed in the population, namely the opinions of social work students on the issue of marriage of same-sex couples. The objectives of the bachelor thesis include determining the level of support among social work students and understanding their opinions on this issue.

The thesis is divided into two parts: theoretical and practical. The theoretical part introduces the topic of the thesis, providing an overview of the issue and the various stages of the coming-out process. Additionally, it includes a description of the history of LGBT+ individuals and registered partnerships.

The second part focuses on practical research into the opinions of social work students on the issue of same-sex marriage. A combined research approach was chosen for this part, utilizing both pilot study and quantitative research methods. The research sample for both studies consisted of social work students. In the pilot study, coding was used based on conducted interviews to answer predefined research questions and achieve the objectives of the thesis. In the second part of the quantitative research, results were analyzed, leading to the inconclusiveness of both hypotheses. The data revealed that individuals in the research sample hold positive views on same-sex marriage and actively support this union.

Key words

LGBT+, homosexuality, registered partnership, same-sex marriage, coming out, marriage

Obsah

Úvod.....	8
1 Homosexualita	9
1.1 Úvod do problematiky	9
1.2 Sexualita.....	10
1.3 Coming out	11
1.4 Fáze coming outu.....	12
1.4.1 Precoming out	13
1.4.2 Vlastní coming out.....	13
1.4.3 Fáze sdělení.....	14
1.4.4 Explorační fáze	14
1.4.5 Partnerská fáze	15
1.4.6 Integrační fáze.....	15
2 Historie.....	16
2.1 Historický přístup k homosexualitě	16
3 Registrované partnerství	20
3.1 Rozdíly mezi registrovaným partnerstvím a manželstvím	21
3.1.1 Obecné rozdíly mezi manželstvím a registrovaným partnerstvím.....	21
4 Názor české veřejnosti na manželství stejnopohlavních párů	23
5 Cíl výzkumu a výzkumné otázky.....	26
5.1 Cíl výzkumu.....	26
5.2 Výzkumné otázky	26
5.3 Hypotézy.....	26
6 Metodika	27
6.1 Strategie výzkumu	27
6.2 Realizace výzkumu	28
6.3 Výzkumný soubor/vzorek.....	28
6.4 Etika probíhajícího výzkumu.....	28

7	Výsledky	30
7.1	Výsledky pilotní studie	30
7.2	Kvantitativní výzkum	38
7.2.1	Výsledky kvantitativního výzkumu	51
8	Diskuse.....	53
9	Závěr	57
10	Seznam literatury	59
11	Seznam příloh	63
12	Seznam schémat.....	64
13	Seznam obrázků a tabulky	65
14	Seznam zkratk	66

Úvod

Tématem mé bakalářské práce je: „*Mínění studentů z oboru sociální práce ze Zdravotně sociální fakulty Jihočeské univerzity o manželství stejnopohlavních párů.*“ Toto téma jsem si vybrala z důvodu jeho aktuálnosti a celkovým zájmem pro daný problém. Problematika manželství pro stejnopohlavní páry je projednávána nejen v politice, ale čím dál tím více také v populaci. Jedná se o populární téma.

Běžné manželství, které je možné uzavírat již nyní, tedy manželství muže a ženy, je právní akt, díky kterým páry nabývají různých práv a povinností. Mezi některá práva patří dědické právo, společné jmění manželů nebo mezi další důležitý aspekt patří péče o děti. Právě péče o děti je kontroverzním tématem mezi registrovaným partnerstvím a tradičním manželstvím. Tyto dva instituty v sobě nesou mnoho rozdílů, které mohou rozdělovat společnost. Mezi jeden důležitý rozdíl může patřit nerovnost v právech například v rámci náhradní rodinné péče v sociální sféře. Jedinci v tradičním manželství mají možnost společné adopce, ale u registrovaného partnerství tomu tak není. Jak jsem již zmínila, jedná se pouze o jeden rozdíl z mnoha.

Názory právě studentů sociální práce pramení ze zájmu o náhled budoucích sociální pracovníků na dané téma. Sociální pracovníci by se měli stavět ke klientům s otevřenou myslí, snažit se neodsuzovat a respektovat. Tyto atributy patří mezi mnoho dalších vlastností, které by sociální pracovník měl mít. Ale i tento pracovník může mít vnitřní přesvědčení, jako například náboženství, které mu brání k nestrannému, nezaujatému názoru.

Možnost manželství pro stejnopohlavní páry je institut, který by zamezil stávajícím rozdílům, které panují mezi registrovaným partnerstvím a manželstvím tradičním.

Jelikož se jedná o téma, které se dle mého názoru bude projednávat i v budoucnu, a také můj zájem o dané téma neváhala jsem s výběrem této problematiky pro mou bakalářskou práci. Názory jsou velice subjektivní a každý jedinec může mít pohled na danou věc odlišný, proto je potřeba brát tyto názory bez zaujetí.

1 Homosexualita

1.1 Úvod do problematiky

Homosexualita je sexuální orientace upřednostňující osoby stejného pohlaví. Vychází z latinského slova homos, stejný, totožný, a sexus, pohlaví (Orel, 2019). Jedná se tedy o sexuální orientaci, která se odvozuje, určuje od osoby, která jedince sexuálně přitahuje (Janošová, 2008). Homosexualita je v dnešní moderní společnosti zcela běžná a většinovou společností přijímána stejným nebo alespoň obdobným způsobem jako je heterosexuality. Dle Jandourka (2012) dříve tomu tak nebylo a jedinci s touto sexuální orientací byli považováni za nemorální nebo také za osoby trpící sexuální úchylnkou. Nejedná se ale pouze o časově orientovanou ideu, některé kultury považují homosexualitu za získanou, způsobenou observací chování a jednání osob z jedincova sociálního prostředí, ve kterém se sám začíná socializovat (Jandourek, 2012).

Pojem homosexuál a homosexualita se ve vyspělé společnosti považuje již za hanlivé pojmenování (Pitoňák a Macháčková, 2022). Pitoňák a Macháčková (2022) jsou toho názoru, že výše zmíněné termíny by se neměly nadále používat, i z důvodu možné neúcty k jedincům s touto sexuální orientací. Místo těchto „nálepek“ se snaží o senzitivnější přístup (Pitoňák a Macháčková, 2022). Není tedy divu, že tyto pojmenování byly nahrazeny termíny LGBTQIA nebo také kratším nyní již známým a používaným termínem LGBT+. Jedná se o obsáhlou a komplexní abreviaturu, která za svými písmeny skrývá pojmy jako jsou lesby, gayové, bisexuálové, trans osoby, queer, intersex a asexuální osoby (Kadlecová et al., 2020). Dalšími ohleduplnějšími využívanými pojmenováními mohou být například neheterosexuální jedinci nebo queer osoby (Pitoňák a Macháčková, 2022). Dle Kadlecové et al. (2020) je důležitá obsáhlost arozmanitost jazyka dané kultury, do které se jedinci narodí. Myšlenka důležitosti je založená na provázanosti termínů, kterou daná kultura nabízí s jedincovým vlastním uvědoměním a přijetím (Kadlecová et al., 2020). Kadlecová et al. (2020) zmiňují, že pro jedince je velice těžké přijmout svou vlastní sexuální orientaci, pokud se k pojmům vyjadřující neheterosexualitu přistupuje s výrazně odmítavým postojem ze strany veřejnosti. Z tohoto důvodu, i když jsou pojmy homosexualita a heterosexuality ne až tak zastaralými pojmy, konkrétně z 19. století, došlo již k náhradě termínu homosexualita. Jedním z důvodů této výměny může být jeho pejorativní využívání ze strany mnohdy homofobní veřejnosti (Kadlecová et al., 2020). Dříve tyto termíny byly využívány pro

pojmenování sexuální deviace, a naopak heterosexuality jako zdravá sexualita. Nyní tomu tak není a je proto pro LGBT+ komunitu důležité od tohoto pojmu opustit (Kadlecová et al., 2020).

1.2 Sexualita

Člověk je tvorem společenským. Většinová společnost ráda tráví svůj čas ve společnosti ostatních jedinců. Může se jednat o jeho rodinu, přátele anebo partnera/partnerku. Právě nejbližší jsou nejvhodnějšími posluchači pro jedincovy strasti (Mátel, 2019). Nejbližší okolí jedince formuje v rámci socializace už od narození. Edukují ho lidským morálním hodnotám, zákonům, ale také chováním a jednáním, jak se lépe zařadit do většinové společnosti. Mimo již zmíněné učí jedince i emocím, sebeuvědomování a sebepoznání (Kelnarová, Matějková, 2010).

Jedinec využívá naučené atributy v určitém věku, kdy začíná vyhledávat budoucí partnery, se kterými může sdílet svůj čas a své šťastné chvíle. Nezáleží pouze na naučeném, ale také na vnitřní preferenci k danému pohlaví neboli sexuální orientaci (Orel, 2016). Pro sexuální orientaci je naprosto krucální sexuální přitažlivost, kterou jedinec pociťuje k jednomu nebo druhému pohlaví (Pitoňák, Macháčková 2022). Kadlecová et al. (2020) ve své publikaci zmiňují sexuální orientaci jako komplexní záležitost, jelikož v sobě ukrývá jedincovu sexuální přitažlivost. Tato přitažlivost ovlivňuje jedince nejen v jeho zájmu k druhému pohlaví, ale také v jeho sexuálním chování a sexuální identifikaci (Pitoňák, Macháčková, 2022). Toto sexuální chování nemusí zcela jistě určovat jedincovu konstantní orientaci či identifikaci. Někdy se může jedinec uchýlit k sexuálnímu chování k pohlaví, ke kterému za určitých okolností nenachází žádné sympatie nebo přitažlivost. Tyto okolnosti jsou většinou přisuzovány situacím, kde se jedinec nachází ve společnosti pouze jednoho pohlaví, například ve vězení či v armádě (Kadlecová et al., 2020). Sexuální identita je velice složitý a náročný proces, kterým si jedinec musí projít. Jedná se o proces, kdy si jedinec začíná uvědomovat svou vlastní sexuální přitažlivost vůči určitému pohlaví. Sexuální identita není konstantní, může se měnit v průběhu let, jak jedinec stárne. Stárnutí není dle Kadlecové et al., (2020) však pouhým důvodem změny sexuální identity, dalším důvodem může být také hlubší poznání určité osoby. Zprvu by jedince ani nenapadlo pomyslet na to, že by ho tato osoba začala sexuálně přitahovat, ale hlubším poznáním této osoby se u něj začne projevovat určitá sexuální náklonnost. Tento průběh změny nebo i počáteční uvědomění si vlastní

sexuální identity může velice ovlivnit jak jedincovy pocity, tak i jeho chování a uvažování (Kadlecová et al., 2020). Je také možné, že jedincovu sexuální identitu může ovlivnit a posílit jeho sociokulturní prostředí, ke kterému se hlásí nebo ke kterému pociťuje blízkost ve smyslu sdílení společného charakteristického znaku (Pitoňák, Macháčková, 2022).

Sexuální orientace se může popisovat jako určitý stupeň přitažlivosti jednoho člověka k tomu druhému (Kadlecová et al., 2020). Tato orientace může být heterosexuální, tedy že jsou pro individualitu atraktivní jedinci opačného pohlaví, a homosexuální, přitažlivost osob stejného pohlaví (Orel, 2016). Svou orientaci si jedinec nemůže vybrat, je to něco s čímž se narodil. Je tedy biologická a nelze žádným způsobem změnit. Možné otázky ohledně možnosti přenosu homosexuality queer párů na dítě je tedy absurdní (Weiss, 2008).

První příznaky odlišné orientace mohou být v atraktivitě citové i fyzické (sexuální) ke stejnému pohlaví (Weiss et al., 2019). Fyzickou (sexuální) a citovou přitažlivost popisují ve své publikaci Kadlecová et al. (2020), kteří zmiňují, že ve většině případů se jedná o přitažlivosti, které jsou provázány a korespondují spolu. Pokud se tak ale někdy nestane, může se stát, že emočně může jedince přitahovat jiné pohlaví, než které ho přitahuje fyzicky.

Sexualita a její uvědomění je pro některé jedince velice složité. Jedná se o součást lidského bytí, ke kterému sexualita neodmyslitelně patří (Kadlecová et al., 2020).

1.3 Coming out

Coming out je vnitřní boj a proces, kterým jedinec prochází. Osoba bojuje s přijetím sama sebe a přitažlivostí k opačnému pohlaví (Šrámková, 2015). Je možné si osoby, které si procházejí tímto vnitřním bojem, také rozdělit do dvou pomyslných skupin. Jedna skupina je zcela otevřena myšlence prozkoumávání své orientace a své sexuality, bere to jako období sebepoznávání a možné nabírání nových zkušeností. Na druhou stranu je tady pak i druhá skupina osob, která se s myšlenkou odlišné orientace nedokáže smířit. Jako následky tohoto odmítání se u této skupiny mohou projevovat psychické problémy, které mohou mít za následek jedincovu snahu o utišení těchto těžkostí v různých závislostech (Kadlecová et al., 2020). Pokud se tak stane a jedinec se se svou sexualitou nesmíří, je pro něj skoro nemožné si projít coming outem. Coming out nebo také přiznání a sdílení své orientace sama sobě, svým blízkým a svému okolí je někdy pro jedince těžkým

krokem, který ve svém životě provedou (Šrámková, 2015). Etymologie slovního spojení coming out, dle Kadlecové et al. (2020), je z anglického jazyka. Přesný překlad tohoto spojení se v českém jazyce nenachází a zachovává se právě tedy spojení coming out (Kadlecová et al., 2020).

Nevyrovnaní se se svou sexualitou může mít za následek, že je v populaci vyšší míra mužských queer jedinců než lesbismu, tedy ženských q. Gayů, tedy mužů homosexuálů, se uvádí, že je v populaci 4 % a u žen se jedná o 1 % z populace (Šrámková, 2015). V minulosti se LGBT+ jedinci, kteří neprošli smířením se svou sexualitou, snažili vyhledávat lékaře s prosbou o jejich možnou „nápravu“. I když je možné, že v dávné minulosti se snažili lékaři jedince s minoritní orientací „vyléčit“, v dnešní době a v době nedávné je tato někdejší praktika zakázána (Janošová, 2000). Dle Oakleyové (2000) mnohem častěji odmítají svou přirozenou sexuální orientaci ženy a také se častěji uchylují k heterosexuální adaptaci. Zde maskují svou přirozenost v manželství s muži, a následně své potřeby uspokojují dětmi, které z manželství vzejdou (Oakleyová, 2000).

Průběhem sebeuvědomování si většina jedinců prochází v období puberty nebo v pozdním dospívání. Jak dlouho jedinec bude procházet tímto procesem může záviset na tom, jak se rodiče a nejbližší staví a pohlíží na LGBT+ komunitu (Šrámková, 2015). Je možné, že si začne jedinec uvědomovat svou odlišnost až v pozdějším období své dospělosti, a to z důvodu naučených vzorců chování, které mu předala, a které se naučil ve své rodině, od rodičů nebo i prarodičů. V té dané době nepřišlo jedinci tedy na mysl, že by mohl mít tento vzorec jiný než v předchozí rodinné linii, a až při osamostatnění nad touto možností začne více přemýšlet (Janošová, 2000). Jedinec se taktéž musí vyrovnávat s negativním přístupem a možnou diskriminací ze strany veřejnosti. Veškerý tlak, pod kterým se jedinec nachází, může být pro lidskou psychiku tak ohromný, že se u osob procházejících coming outem mohou objevit deprese; suicidální myšlenky a jednání. V neposlední řadě jsou ohroženi vyšším rizikem závislosti na návykových látkách (Weiss, 2010).

1.4 Fáze coming outu

Podle Weisse (2010) je puberta pro všechny jedince nejčastější období, ve kterém si začínají uvědomovat svou vlastní sexuální orientaci. Začínají kráčet svou vlastní cestou do života s otázkou, s kým vlastně danou budoucnost budou a chtějí sdílet. Pro některé osoby tato cesta není tak jednoduchá jako pro jiné. Například pro některé osoby s jinou

sexuální orientací, které si v tomto období procházejí coming outem, a tudíž i jejími fázemi. Tyto fáze mohou být různě dlouhé (Weiss, 2010). Je to z důvodu toho, že každý jedinec je jiný a potřebuje na jednotlivé fáze různě dlouhý čas. Každý člověk je unikátní jak svou osobností, tak i svými vlastnostmi a schopnostmi se vypořádat s danou situací. Proto je pro ně s vypořádáním se se svou sexualitou velice důležitá podpora rodiny a blízkých (Kadlecová et al., 2020). Na pozitivním či negativním přístupu rodičů a nejbližších k homosexualitě, také závisí délka procesu coming outu (Weiss, 2010). Homofobie je dle pana Jandourka (2012) strach z homosexuality a LGBT+ jedinců. Jedná se o nesnášenlivost k homosexualitě nebo také projevení odporu a nepříznivých postojů k lidem, které sexuálně přitahují osoby stejného pohlaví (Jandourek, 2012).

1.4.1 Precoming out

Fáze coming outu nejsou konstantní. Nejsou tedy pevně určené. Nejčastěji se první fáze označuje jako precoming out, ve které si jedinec začíná uvědomovat svou rozdílnost (Šrámková, 2015). Šrámková (2015) tuto fázi vyznačuje také výraznou změnou jedincova chování k otci a odtažitostí ke svému okolí. Příčinou tohoto jevu může být osobnostní krize, kterou si jedince prochází. Zasahuje jeho pohled na sebe samotného. Jeho nejistota ho může děsit a své nejistoty a útrapy se může rozhodnout řešit izolací a změnou chování (Weiss et al., 2019). Pro jedince je v této fázi uvědomování důležitá komparace svých pocitů a zkušeností se svým okolím. Toto sdílení mezi sebou může jedinci ukázat, že on situaci vnímá trochu jinak než jeho blízcí. Veškeré nevědomky utroušené komentáře o různých zažitých situacích mezi blízkými, mohou být důležité pro jedince a jeho uvědomění si své odlišné sexuální orientace (Kadlecová et al., 2020). Dle Kadlecové et al. (2020) tato fáze končí s pocitem sebeuvědomění a nastává fáze vlastního coming out.

1.4.2 Vlastní coming out

Předchozí fáze pojednávala o tom, že jedinec si je vědom svou odlišností. Po neskutečném množství úvah a vnitřních konverzací si jedinec uvědomuje, že odlišnost může být právě v jeho sexuální orientaci. Tato myšlenka a situace může jedince vyděsit, jelikož jsou od něj jistá očekávání, která jsou spojena s jedincovým biologickým pohlavím (Weiss et al., 2019). Jedná se o očekávání, která jsou pro jednotlivá biologická pohlaví společností stereotypována, to se ale nemusí zcela shodovat s jedincovou gender identitou. Gender identita podle Orla et al., (2016) se vyvíjí již od dětství. Jedná se

o vlastní identifikaci jedince s pohlavím mužským, ženským či jiným, bez ohledu na jeho biologické pohlaví. Vliv na tuto identifikaci mají stejně jako u všech jiných složek lidské individuality rodiče, blízké okolí a samozřejmě i místo, kde jedinec bydlí, vyrůstá (Orel et al., 2016).

Proto je velice časté, že se osoba tuto situaci a tyto očekávání snaží řešit popíráním anebo namlouváním si toho, že se jedná jen o krátké období života, které brzy uplyne. Když tato idea nepřejde, přijde jiná, a to že jedinec je možná bisexuál. Bisexualita je sexuální orientace, která se projevuje sexuálním zalíbením obou pohlaví (Weiss et al., 2019). Popírání své orientace může mít dle Kadlecové et al. (2020) původ i v nenávistném domácím prostředí jedince právě vůči LGBT+ komunitě. Zapírání své orientace časem jedince opustí a začne se vyrovnávat sám s myšlenkou a s faktem své homosexuality (Šrámková, 2015). Pro jedincovo přijetí své minoritní sexuality velice záleží na charakteru a osobnosti jedince. Neméně důležitým aspektem je též jedincova rodina a podpora od jeho nejbližších (Kadlecová et al., 2020).

1.4.3 Fáze sdělení

V této fázi je jedinec zcela smířen se svou sexuální orientací a je i psychicky připravený se svěřit svým nejbližším o své sexualitě. K této fázi dochází po ukončené předchozí fázi, ve které dochází k přijetí sama sebe (Kadlecová et al., 2020).

Fáze sdělení představuje pro jedince další těžkou etapu, kterou musí překonat. V porovnání s předešlými fázemi se jedná o fázi, která nikdy nekončí, jelikož se se svou sexualitou bude muset jedinec svěřovat neustále. Ve fázi sdělování je velice důležité, aby se s prvním svěřením své orientace jedinec otevřel sám, a až v čase, kdy je na to připraven (Kadlecová et al., 2020). Dle Kadlecové et al. (2020) je jedincovo svěření kruciólní pro předejití možného traumatického zážitku. Pokud se jedinec svěří sám, může mu to pomoci vytvořit si určitou imunitu vůči negativním komentářům a postojům ze strany jeho okolí, ale později i veřejnosti (Kadlecová et al., 2020).

1.4.4 Explorační fáze

Jak už napovídá název této fáze jedná se o exploraci, tedy prozkoumávání své nově uvědoměné sexuality. Jedinec navazuje kontakty se stejným pohlavím. Tyto kontakty nemusí být pojmány až do velké hloubky (Weisse et al., 2019). Dle Weisse et al. (2019) mohou být tedy pouze povrchové anebo také pouze sexuálního charakteru. Hlubší citová pouta s osobou stejného pohlaví navazuje jedinec až později, a to až tehdy,

kdy je na myšlenku o sobě samém jako o jedinci patřící do LGBT+ komunity mentálně adaptován. A je tedy i připraven na postup do další fáze coming outu (Weiss et al., 2019).

1.4.5 Partnerská fáze

Realizace vlastní homosexuality může dané osobě přinášet obavy z reakce okolí. Podobné pocity a emoce může jedinec prožívat i ve výběru svého prvního partnera. První vztahy provází spousta neznámého, a proto obavy nemusí být jediný průvodní pocit, který jedince zastihuje (Weiss et al., 2019). Myšlenky mohou být obráceny i na budoucnost vztahu daného páru. Zda je možné, aby spolu tvořili pár i dál nebo jestli se jedná pouze o partnerství dočasné (Šrámková, 2015). Individuálně může docházet k obezřetnosti u odevzdávání své plné důvěry k partnerovi, jedinci mají malou víru v tento vztah a přistupují k němu opatrně (Weiss et al., 2019).

1.4.6 Integroční fáze

Fáze integrace je pro jedince nejspokojenějším obdobím, které jedinec po dlouhé době může prožívat. Jedinec se se svou sexuální orientací zcela smířil, dochází k úplné mentální vyrovnanosti a pohodě. Jedinec si přerovnává žebříček hodnot a začíná podmiňovat i svůj život své sexuální orientací a zahrnují ji do něj (Weiss et al., 2019).

2 Historie

Homosexualita není pouze novinka dnešní doby. Jedná se o fenomén, který je znám od počátku lidstva. Homosexualita je termín, který se nepoužíval až do roku 1869, kdy byl poprvé použit. Tento termín vymyslel a použil Karl Maria Benkert, po změně rodného příjmení Kerbeny. Než byl tento pojem poprvé použit, byla homosexualita označována jako sodomie (Šrámková, 2015).

2.1 *Historický přístup k homosexualitě*

Jak již bylo zmíněno, homosexualita, ale ani jiná sexuální orientace, není jev, který si jedinec může vybrat a rozmyslet si, když je to pro osobu příhodné. Je to permanentní stav, který je neměnný a je součástí osobnosti jedince (Fafejta, 2004). Na tom, jak se k menšinové sexuální orientaci přistupuje, má vliv společnost. Společnost, která se v minulosti zasloužila za mnohé v našem světě, na tom dobrém, ale i na tom, co nebylo vždy zcela správné. Je tedy logické, že i právě společnost měla vliv na vývoj přístupu a náhledu na homosexualitu jako celek. Tento náhled se může v různých koutech světa lišit. Nemusí se měnit jen v různých kulturách, na tomto vývoji se může podílet i proud času, který popohání lidstvo stále kupředu, a to i v otázkách týkajících se homosexuality (Fafejta, 2004). Jak ve své publikaci zmiňuje Fafejta (2004), již v antice se homosexualita pojímala jiným způsobem než například homosexualita v dnešní západní společnosti.

Nejen v antice, ale i v civilizacích na různých kontinentech, se k homosexualitě přistupovalo, a někde i stále přistupuje, odlišným způsobem, jak je již zmíněno výše. Nebylo tedy pro tehdejší chlapce žádným překvapením, že v rámci jejich edukace se antický vychovatel uchýlil k homosexuálnímu chování. Toto chování bylo zcela vyhrazeno jen mezi dospívajícími chlapci a muži. V žádném případě nemohlo docházet k homosexuálnímu styku mezi dospělými muži anebo otroky. V antickém Řecku se homosexuální přístup k mladším chlapcům bral něco jako iniciační obřad, pro uvedení chlapce do dospělosti buďto skrz jeho nástup do učení nebo při jejich nástupu do armády (Fafejta, 2004). Do těchto gymnázií nastupovali pouze chlapci, kteří se měli v budoucnosti podílet na společenském, ale i politickém dění dané doby (Kohut, 1998). V dnešní moderní civilizaci je podobné chování zcela nepřipustné a je na něj pohlíženo jako na homosexuální pedofilii, která je trestná (Fafejta, 2004). Nejednalo se pouze jenom o iniciační obřad pro tyto jedince. Homosexuální chování pokračovalo po celou

dobu chlapcova učení (Fafejta, 2004). Toto učení dle Fafejty (2004) začalo u chlapců na počátku puberty a docházelo až do doby, než se z chlapců stali muži, konkrétně s nástupem prvních vousů. Jednání těch, kteří zasvěcovali a učili hochy všem tajemstvím, které provází lidský život, mělo být čisté. Tyto osoby se snažily chlapce vychovat a vzdělat k obrazu tehdejší společnosti (Fafejta, 2004). K těmto výchovným praktikám tedy neodmyslitelně patřily i sexuální praktiky. Praktiky, které měly chlapce naučit úctě, obdivu a poslušnosti k učiteli, a který je vázal dohromady pevným svazkem, kdy i učitel po těchto, pro nás hanebných způsobech, byl více zainteresován do žáka a do jeho edukace (Fafejta, 2004). Tyto činnosti byly garantovány pouze právoplatným osobám a občanům antického Řecka. Nejednalo se pouze o občany gymnázií a chlapců v učení. Tento fenomén zasáhl i další mocnou civilizaci antického Řecka, a to Spartu. Vojáci se uchýlovali k těmto výchovným metodám u chlapců, kteří procházeli vojenským výcvikem. Nejspíše jako u chlapců v učení, tak se i u této militaristicky smýšlející velmoci jednalo pouze o způsob zavedení disciplíny a úcty k jejich velitelům (Fafejta, 2004).

Jak vyplývá z předcházejícího textu, neheterosexuální vztah v antickém Řecku mohl být provozován pouze mezi mužem a chlapcem procházejícím obdobím puberty, nikoli s dítětem, ani s jiným dospělým. Říká se, že pravidla se stanovují proto, aby byla porušována. To nebylo výjimkou ani pro tuto významnou epochu našich dějin. I zde se tedy našli muži, kteří provozovali to nejstarší řemeslo na světě a byli za to potrestáni oprostěním veškerých práv, kterým se svobodným a plnohodnotným občanům dostávalo (Kohut, 1998). Jako byl dříve trestní řád nemilosrdný k mužům v sexbyznysu, ani proud času nebyl ohleduplný k progresu a vývoji lidstva, a postupně se začalo v antickém Řecku od těchto praktik opouštět. Možným důvodem, proč se tak dělo, mohla mít na svědomí Římská říše (Kohut, 1998).

Říše římská měla velice jasný přístup k homosexuálnímu chování a striktně takové chování odsuzovala. Římané si zakládali na své schopnosti sebeovládání, a proto chování Řeků brali jako selhání jejich vůle. I když se dle Kohouta (1998), takové chování bralo jako nevhodné a bylo společností kritizováno, občas se objevily případy, kdy muž z vyšších společenských vrstev využil své moci a sexuálně napadl svého otroka. Tyto případy mohly působit jako ukázka síly jejich pána. Odmítavý přístup k homosexualitě, která se v této civilizaci udržovala, byla postupem času narušena a začínala se ve společenské smetánce také provozovat (Kohut, 1998).

Pojímání homosexuality se může zásadně odlišovat jak geograficky, tak kulturně. Proto když upustíme od antického Řecka a Říma, a zaměříme se na euroamerické pojetí homosexuality, tak zjistíme, že se zásadně liší. Zmíněná euroamerická oblast má výrazně jiné charakterové rysy než ta popisována výše. Zatímco v řecko-římské civilizaci bylo využíváno homosexuální chování ve větší míře pouze v rámci edukace, euroameričtí občané toto chování brali jako něco, co nezaměnitelně patří k lidské osobnosti a je to jeho součástí. Takový pohled na homosexualitu nemusí mít spoustu světových kultur ani v dnešní době a mohou ji brát pouze jako dočasnou záležitost (Fafejta, 2004). Vášnivě diskuse na téma neheterosexuality do českých zemí na konci 19. století přinesl i intenzivně zaměřený soudní proces s proslulým autorem Oscarem Wildem. Wilde se z důvodu obvinění, že je sodomita odvolával na soud pro urážku na cti. Z tohoto soudního procesu vyšel Wilde ale jako vinen. Místo omluvy, kterou Wilde nejspíše očekával, se připravoval na další soudní proces, a to tentokrát za porušení zákona (Burešová 2020). To, že docházelo k homosexuálnímu chování, je dle historie více než jasné. Spolu s tím jsou bohužel spojeny i následky, které tyto jedince postihovaly. Trestem stanoveným pro osoby zainteresované do sodomie byla většinou smrt. K trestu smrti se přistupovalo po mnoho let v mnoha zemích. K jeho konci přistoupily Spojené státy americké ihned po zajištění jejich nezávislosti. I Evropa od trestu smrti opustila ne dlouho poté. Bohužel ale i tak se tím to způsobem nadále v Británii k sodomii přistupovalo. Zjištění takového chování mohlo podněcovat homofobii, která se mohla prolnout i do dnešní doby (Giddens, 1999).

Postupem času, vývojem technologií a celkovému progresivnímu přístupu k lidskému životu a jeho chápání, dosavadní stigmatizace homosexuálů se mění k akceptaci. K této akceptaci mohl napomoci i nezvykle rychlý vývoj ve sféře telekomunikačních technologií (Giddens, 1999). V dnešní době všichni využívají telekomunikační prostředky neustále a nedokážeme si již život bez nich představit. Když byly moderní technologie ještě ve zrodu a nebyly tak moc rozšířené a cenově dostupné, zprávy a novinky se dle Giddense (1999) šířily pomaleji, než by pro dnešní generace bylo přípustné. I tak se populace různých kultur mohla oblíbit různě medializované osoby jako byli herci z jejich oblíbených pořadů anebo zpěváci, kteří dokázali zaujmout nejen svým hlasem, ale i vzhledem. Proto je zjištění, že jejich oblíbenci jsou queer osoby mohlo vyděsit (Giddens, 1999). S neustálým nástupem a přílivem nových takto orientovaných lidí, a po zjištění, že se nejedná o žádné delikventy, ale obyčejné individuality, které se dokázali takto vypracovat, začínalo postupně docházet k hromadnému přijetí a potírání

homofobie. Spolu s větší tolerancí k homosexualitě nastupovaly i otázky ohledně práv s touto orientací spojená (Giddens, 1999). Mnoho osob patřící mezi homosexuály, ale i osoby tyto jedince podporující se snaží o rozšíření jejich práv. To se povedlo již v mnoha zemích jak Evropy, Severní Ameriky, tak i státu Asie, kde lidé s homosexuální orientací mohou uzavírat registrovaná partnerství, tak i manželství (Giddens, 1999).

3 Registrované partnerství

V České republice je možné uzavřít pouze registrované partnerství, a to od roku 2006 (Weiss et al. 2019). Registrované partnerství vychází, tak jako mnoho jiných pojmenování, z latiny. V tomto případě se jedná o latinská slova *registrum*, *regéro* – zapsat, zanést a *regestum* – seznam (Burešová, 2020). Prvenství si v záležitosti registrovaného partnerství zasluhuje Dánsko, které ve své zemi povolilo svazek mezi osobami stejného pohlaví roku 1989. Od té doby se tak stalo, jak jsem již zmínila výše, i u spousta zemí Evropy. Nezůstává, tak jen u registrovaného partnerství, ale jsou povolena i manželství pro stejnopohlavní páry (Weiss et al. 2019).

Česká republika v tomto směru byla oproti západním zemím v zavádění nových opatření pomalejší. Až v roce 1990 došlo v českých zemích k odstranění doposud zakázaného homosexuálního chování z trestního zákoníku (Burešová, 2020). Jak ve své publikaci Burešová (2020) uvádí, v průběhu 90. let 20. století docházelo k upravování práv LGBT+ jedinců, a to různými antidiskriminačními právními akty. Souběžně s uváděním antidiskriminačních předpisů začali zákonodárci roku 1993 pracovat na návrhu zákona upravující registrované partnerství. Finální návrh byl přijat v Poslanecké sněmovně v roce 2006, kdy byl i tentýž rok přijat a uveden v platnost (Burešová, 2020).

Zákon, který upravuje registrované partnerství popisuje osoby, které mohou uzavřít takovýto svazek jako osoby stejného pohlaví, které spolu tvoří trvalý pár. LGBT+ komunita k tomuto označení vyjadřovala řádnou nechuť, navzdory tomu se ale i tak pojem registrované partnerství zaneslo do našeho právního řádu. Pojmenování pro svazky queer osob bylo převzato původně ze zahraničí (Burešová, 2020). I když se ve světě můžeme setkat i s jinými pojmenováními pro tento právní institut ani jeden kompletně neodpovídá právům a povinnostem, které mají heterosexuální jedinci při uzavření manželství (Burešová, 2020).

Osoby, které mají sexuální orientaci odlišnou od většiny civilizace, se stále mohou potýkat s nesnášenlivými komentáři i gesty při veškerých záležitostech, s kterými se v průběhu jejich dne setkávají (Giddens, 1999). Při možnosti obhajoby a snaze zvýšit své šance na možnost manželství a zvýšení svých práv mohou být vystavováni neustálému nesnášenlivému chování ze strany jejich odpůrců. Přitom se tyto osoby snaží jen o to, aby na ně bylo pohlíženo jako na osoby rovné heterosexuálním párům (Giddens, 1999).

3.1 Rozdíly mezi registrovaným partnerstvím a manželstvím

Rozdílů, které mezi registrovaným partnerstvím a manželstvím panují, si je jen málo občanů vědoma. Mnohdy se domnívají, že se jedná o totožný právní institut. I přesto, že si jsou nerovných podmínek LGBT+ osoby vědomi stále registrované manželství uzavírají (Kutálková, 2015). Zájem o uzavírání registrovaného partnerství po prvotní legalizaci na chvíli utichl. Podle Slobody (2021) tento zájem v posledních čtyřech letech opět narostl. Důvod opětovného vyššího zájmu o uzavírání tohoto svazku mnohdy nemusí být právní, ale je spíše symbolický (Kutálková, 2015).

3.1.1 Obecné rozdíly mezi manželstvím a registrovaným partnerstvím

Největší četnost rozdílů, které jsou mezi těmito institucemi, pramení z nerovných rodičovských práv, nemožnosti společného osvojení a pěstounství (Horáková, 2021).

To vyplývá už z občanského zákoníku, a to konkrétně z části, která se zabývá rodinným právem. V rodinném právu je zmíněno, že pro dobrou výchovu dítěte a dalších možností náhradní rodinné péče, je potřeba uzavřít právě manželství (Burešová, 2020). Jak je z dokumentu možné vyčíst manželství jako institut je zapsán a definován v občanském zákoníku, u registrovaného partnerství tomu tak není a nahlíží se na něj spíše jako na administrativní úkon (Horáková, 2021).

Rozdíly mezi manželstvím a registrovaným partnerstvím vzniká již při jeho začátku. Osoby, které uzavírají registrované partnerství, jsou oslovovány jako partneři/partnerky, a ne manželé, jak je tomu u uzavírání manželství. Mezi další nerovnosti patří i nemožnost uzavřít registrované partnerství na jakémkoli matričním úřadě, jak je tomu u manželství. LGBT+ jedinci se mohou zaregistrovat pouze u matričního úřadu. Církevní obřad tedy není možný (Horáková, 2021). Při podávání a schvalování návrhu na možnost uzavřít registrované partnerství se mělo za to, že nebude takový zájem svazek uzavřít. Z toho důvodu bylo oprávněno pouze čtrnáct matričních úřadů, u kterých je možné si o registraci zažádat. V každém kraji se nachází jeden takto oprávněný matriční úřad (Burešová, 2020). Partneři a partnerky mohou být zaregistrováni u matričního úřadu v kraji, ve kterém mají trvalé bydliště. Pro LGBT+ páry, které mají zájem o uzavření tohoto svazku, platí i ta možnost, že se mohou zaregistrovat i jinde než na daném matričním úřadě. To, jestli proběhne registrace mimo prostory matričního úřadu, závisí na vůli daného úřadu (Být LGBT+ v Česku Zkušenosti LGBT+ lidí

s předsudky, diskriminací, obtěžováním a násilím z nenávisti, 2019).

Pro registrované partnery také platí, že k samotné registraci nepotřebují oproti manželům žádné svědky, kteří by byli účastní samotného stvrzení svazku (Horáková, 2021). Svědci jsou podle Burešové (2020) nepředstavitelnou složkou manželského obřadu, bez kterého by ani k samotnému svazku nemohlo ze zákonných důvodů dojít. To nemusí pro partnery a partnerky při registraci platit. Je zde tak vytvářena další propast, která mezi instituty panuje, a je jistým způsobem i tento svazek pro registrovanými partnery znehodnocován. Mezi svazky, které jsou porovnávány, nastává mimo jiné také jistá podobnost. Ta je obsažena při uzavření svazku, kdy jedinci musí prokázat svou totožnost a důležitým je také doklad o státním občanství (Burešová, 2020).

Po uzavření svazku jedincům nenáleží možnost dvou denního volna, které je manželům zákonem zaručeno. U svazku osob různého pohlaví se dnem uzavření manželství osoby automaticky stávají většinovými dědici. Dle Horákové (2021) je společné jmění manželů také výhrada, která patří, jak je již z názvu zřetelné, pouze manželům. Registrovaní partneři mohou být pouze spoluvlastníci. Mezi další rozdíly patří nemožnost pobírání po úmrtí jednoho z partnerů dávky důchodového a nemocenského pojištění, mzdu či plat. Jedinci si mohou příjmení změnit následně po zaregistrování, což je také odlišné od manželství (Horáková, 2021).

4 Názor české veřejnosti na manželství stejnopohlavních párů

České veřejnosti bylo umožněno se aktuálně vyjádřit k tématu manželství stejnopohlavních párů. Taková možnost jim byla poskytnuta organizací Nielson and Publicis Groupe, která vedla nedávný výzkum právě na téma rovnoprávného manželství stejnopohlavních párů. Tento výzkum prokázal obavy negativní, ale i pozitivní náhledy obyvatel České republiky na danou problematiku zohledňující práva LGBT+ jedinců (Weber, 2024).

Nálezy výzkumu vedly ke zjištění, že devět procent zúčastněných se vyjádřilo negativně ohledně rovného postavení manželství stejnopohlavních párů s manželstvím tradičním. Obyvatelé, které spadají do zmíněných devíti procent, řekli, že se obávají zhoršení jejich životní úrovně po možném uzákonění manželství stejnopohlavních párů (Most Czechs say same-sex marriage law won't negatively impact daily lives., 2024). Tentýž výzkum, ale také prokázal, že 80 procent jedinců se neobává žádného negativního následku. Zbývajících jedenáct procent si myslí, že se schválením takového aktu dojde ke zlepšení životní úrovně (Most Czechs say same-sex marriage law won't negatively impact daily lives., 2024).

Mimo prokazatelné výsledky, které nám přinesl tento průzkum nám tato studie také ukázala, že více než polovina respondentů si přála, aby došlo k rychlejšímu projednávání tohoto návrhu zákona našimi zákonodárci. Důvodem k většinovému souhlasu rychlejšího projednání je čas, který věnují zákonodárci tomuto návrhu zákona a který by mohli raději věnovat, pro mnohé jedince, důležitějším záležitostí (Weber, 2024). Navzdory většinovému souhlasu z výzkumu vyšlo i jedenáct procent obyvatel, kteří varují před unáhlenými kroky, a spíše poukazují na důležitost podrobného a pečlivého projednání dané problematiky (Weber, 2024).

Návrh zákona pro manželství pro stejnopohlavní páry, který projednávají v Poslanecké sněmovně nemá jednoduchý průběh. Tento návrh dochází k neustálému upravování a doplňování, proto stále nedošlo k jeho definování. Pro zákonodárce není jednoduchou disciplínou usnést se na finální verzi zákona, který by měl manželství pro všechny upravovat. Mezi formy, které přichází v úvahu, je jedna, která zamezuje jedincům označovat manželství tímto termínem, ale jako je tomu u registrovaného partnerství, partnerstvím. Tento druh partnerství by se od manželství lišil pouze jejím názvem, jinak by obnášel veškerá práva a povinnosti, které z manželství vyplývají.

Druhým možným návrhem je ten, že by se i tady jednalo o partnerství s tím rozdílem, že by se zde omezovaly možnosti osvojování si dětí do vlastní péče partnerů (Brno Daily, 2024).

Podobné výzkumy na zjišťování názorů české veřejnosti na dané téma probíhaly již několikrát. V neposlední řadě například minulý rok od agentury Centra pro výzkum veřejného mínění. Dle výsledků výzkumné agentury se 77 % respondentů vyjádřilo pozitivně k otázce, zda by LGBT+ jedinci měli mít možnost adoptovat děti svých partnerů či partnerek. O něco méně náklonosti veřejnost projevila k možnostem těchto párů adoptovat děti z institucionálních zařízení (Grim, 2023).

Stejný výzkum také prokázal 58 % náklonost veřejnosti k možnostem uzavření sňatku mezi stejnopohlavními jedinci. Oproti průzkumu, který probíhal před čtyřmi lety, se v případě výsledků týkající se mínění veřejnosti ohledně manželství stejnopohlavních párů jednalo o zápornější výsledky. Tyto výsledky byly před čtyřmi lety nižší o 11 procent. Změna těchto výsledků je pro mnoho jedinců pozitivní zpráva, která pro ně může v budoucnu znamenat zvýšení kvality rodinného, osobního i partnerského života (Grim, 2023).

Mimo jiné bylo zjištěno, že práva LGBT+ jedinců jsou více podporována ženským obyvatelstvem než tím mužským. Ženská populace není jediná, která více podporuje zvýšení práv těchto jedinců. Mezi další patří jedinci, kteří spadají do věkové skupiny 15-29 let, a dotazovaní, kteří zhodnotili svou kvalitu života jako dobrou. Nevylučuje se ani skupina, která označila v dotazníku, že ve svém okolí zná někoho, kdo patří do LGBT+ komunity. Tato skupina respondentů patří mezi větší podporovatele zvyšování práv této komunity (Grim, 2023).

I přesto, že dochází ke stále vyšší podpoře manželství stejnopohlavních párů, naši zákonodárci se nedokáží dohodnout na jeho uzákonění. Někteří obyvatelé České republiky by si mohli pomyslet, že jedním z důvodů neuzákonění by mohl být nejednoznačný souhlas ze strany veřejnosti. Na tom, jestli veřejnost souhlasí nebo ne, ale poslanci v dolní komoře Parlamentu moc váhu nepřikládají. Již v minulosti potvrdili, že již 58 % podpora ze strany veřejnosti stačí k tomu, aby došlo k uzákonění například zákazu kouření v restauračních zařízeních. Jak je tedy patrné, pro možnost schválení vzniku tohoto partnerského svazku není potřeba navyšování podpory veřejnosti, nynější podpora je dostačující (Rambousková, 2021).

Pro podporu manželství pro všechny byla zhotovena petice, kterou lidé mohou svým podpisem posílit šance LGBT+ komunity. Zmíněnou petici podepsalo k roku 2021

přes 170 tisíc jedinců. Lze i tedy z těchto údajů předpokládat podporu pro vznik manželství pro LGBT+ jedince (Rambousková, 2021).

Manželství pro všechny je možné již ve 35 státech po celém světě (Rambousková, 2021). Na začátku roku 2024 se k uvedeným 35 zemím umožňující manželství stejnopohlavních párů přidalo i Řecko. Jedná se o stát, který je více nábožensky založený než Česká republika, a i přesto, že byly nějaké hlasy proti, se tento druh svazku v Řecku odsouhlasil (Why Czechia still won't allow same-sex couples to marry, 2024). Hrozby a hrůzné předpoklady, které vznikaly v rámci uzákonění manželství v těchto státech se ale nikdy nenaplnily. Z toho důvodu není tedy divu, že podpora LGBT+ komunity stále stoupá a v těchto zemích od jedinců, kteří v minulosti k těmto jedincům měli určité předsudky (Rambousková, 2021).

5 Cíl výzkumu a výzkumné otázky

5.1 Cíl výzkumu

Prvním cílem je zjistit míru podpory manželství stejnopohlavních párů studentů sociální práce ze Zdravotně sociální fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích.

Druhým cílem je zjištění názorů na manželství stejnopohlavních párů studentů sociální práce ze Zdravotně sociální fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích.

5.2 Výzkumné otázky

Výzkumná otázka 1: Jaká je míra podpory manželství stejnopohlavních párů studentů sociální práce ze Zdravotně sociální fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích?

Výzkumná otázka 2: Jaké mají názory studenti sociální práce ze Zdravotně sociální fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích na manželství stejnopohlavních párů?

5.3 Hypotézy

Hypotéza 1: Studentky sociální práce podporují manželství stejnopohlavních párů více než studenti z téhož oboru.

Hypotéza 2: Studentky sociální práce ze Zdravotně sociální fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, mají pozitivnější názory na manželství stejnopohlavních párů než studenti z oboru sociální práce.

6 Metodika

6.1 Strategie výzkumu

V mé bakalářské práci zaměřující se na sociální problematiku LGBT+ osob, jsem využila různé metody výzkumu, které jsou nejčastěji využívány. Hendl (2005) uvádí dvě nejčastější metody výzkumu, které jsem využila ve své práci i já. Jedná se o metodu pilotního výzkumu formou kvalitativního polostrukturovaného rozhovoru. Tato studie probíhala s malou skupinkou studentů sociální práce, a to konkrétně se čtyřmi. Pilotní studie výzkumu se má dle Dismana (2000) zaměřovat na menší skupinku jedinců, na které je výzkum určen. Rozhovory probíhaly po předchozí domluvě s předem podepsaným informovaným souhlasem. Nevyplněný formulář týkající se informovaného souhlasu přikládám v příloze 1. Pilotní studii jsem využila, jak uvádí i Hricová et al. (2023), z důvodu zjištění srozumitelnosti otázek později využitě v dotazníkovém šetření v kvantitativní metodě výzkumu. Rozhovory, jak již zmiňuje i Disman (2000), je možné provádět face-to-face, telefonicky či dnes i metodou videohovoru. Já jsem ve své práci prováděla rozhovory metodou face-to-face. Rozhovory trvaly přibližně 15-20 minut. Otázky k polostrukturovanému rozhovoru jsou zobrazené v příloze 2.

Informanti nesouhlasili s nahráváním rozhovorů diktafonem. Z toho důvodu jsem zapisovala odpovědi hned během našeho rozhovoru. Dále byly rozhovory rozděleny do kategorií a podkategorií s následným kódováním prostřednictvím Microsoft Word. Kvůli nesouhlasu informantů s nahráváním rozhovorů dochází k určitým limitům práce. Jedná se o možnosti opomenutí zapsání určitých informací či přehlédnutí neverbální komunikace u informantů během zapisování odpovědí.

Pro rozhovor bylo stanoveno 12 otázek, které byly později využity i pro další výzkum probíhající v mé práci. Pro následující výzkum byla využita kvantitativní metoda výzkumu s využitím internetového dotazníku. Pro kvantitativní metodu sběru dat jsem se rozhodla z důvodu detailnější podpory výzkumu a zkvalitnění celé práce (Chráska, 2016). Tento dotazník byl rozšiřován pomocí emailu či sociálních sítí Instagram a Messenger. Dotazník se také skládal z 12 otázek, na které bylo zodpovězeno 61 studenty sociální práce a jedním studentem zdravotně-sociální práce. V průměru byl internetový dotazník vyplňován 10 minut. Limitem práce kvantitativního výzkumu byl menší počet mužských respondentů, a to z důvodu celkově nízkého počtu mužů v oboru sociální práce. V sociální sféře je mužů velice málo, a i povolání právě v této oblasti si jedinci vybírají

méně často než například v oblastech přírodních či technických (Genderově nestereotypní volba povolání, 2019).

6.2 Realizace výzkumu

Kvantitativní výzkum byl realizován prostřednictvím dotazníkového šetření v období od 4. dubna do 12. dubna 2024. Dotazníky k mému výzkumu byly rozeslány elektronickou cestou. K jeho rozšíření byly využity sociální sítě a e-mail. Ke zkvalitnění získaných dat jsem využila i získání kvalitativních dat z pilotního výzkumu, který probíhal se čtyřmi studenty sociální práce formou polostrukturovaného rozhovoru.

6.3 Výzkumný soubor/vzorek

Výzkumný vzorek se skládá ze studentů oboru sociální práce na Zdravotně sociální fakultě Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. Celkový počet studentů sociální práce je 117. Jednotlivým studentům, kteří se zúčastnili na mém výzkumu byla zaručena anonymita. Z tohoto důvodu jsou účastníci oslovováni jako respondenti či informanti. Jelikož se moje práce skládá z pilotní studie a internetového dotazníku, byly proto osloveni čtyři studenti sociální práce na poskytnutí polostrukturovaného rozhovoru v rámci pilotní studie. Na internetový dotazník bylo odpovězeno 64 respondenty ze zkoumaného vzorku.

6.4 Etika probíhajícího výzkumu

Při každé kvalifikační práci, jejíž součástí je výzkumné šetření si musí autor uvědomit důležitost etického přístupu a rizika, které plynou z jeho nedodržení. Na etický přístup ve výzkumu si autoři prací dávali pozor již v minulosti, jeho dodržování se v posledních letech zpřísnilo (Hricová et al., 2023).

Výzkumník by se měl v rámci etiky dle Reichela (2009) řídit několika pravidly, která jsou pro výzkum krucální. Reichel (2009) též tvrdí, že výzkum nesmí informantovi v žádné sféře jeho života uškodit. Musí se tedy dodržovat souhlas, který informant předává výzkumníkovi před začátkem výzkumu. Z etického hlediska nesmí dojít k situaci, aby informant nevěděl o tom, že prochází výzkumem. Vždy s tím musí souhlasit. Souhlas si výzkumník může obstarat aktivním, tedy přímým podpisem předloženého dokumentu nebo pasivním způsobem, a to ústním vyslovením souhlasu (Reichel, 2009). Informovaný souhlas by měl obsahovat takové informace, ze kterých

bude informantovi jasné, na jaké téma bude odpovídat, a měl by být sepsán v takové podobě, které je informant schopný porozumět (Hennink et al., 2020).

Etika se může v rámci výzkumů lišit podle toho, jaký druh výzkumu je použit. Pokud se jedná o kvantitativní výzkum, tak informování je vyřešeno ihned v začátku vyplňování dotazníků. Jedinec vyplněním dotazníků uděluje souhlas se sdílením jeho údajů. To je rozdílné oproti kvalitativnímu výzkumu (Hricová et al., 2023)

Ve výzkumu je důležitá anonymita, která informantovi i respondentovi zaručuje určitou možnost ochrany jeho osoby (Hennink et al., 2020).

7 Výsledky

7.1 Výsledky pilotní studie

Tato kapitola se zaměřuje na výsledky zjištěné z kvalitativního výzkumu, získané z polostrukturovaného rozhovoru. Celkem byly provedeny čtyři rozhovory. Pro lepší srozumitelnost mé práce budou v následujícím vyhodnocování výsledků informanti označováni buď jako informanti nebo jako I1-I4.

Tabulka 1 - Identifikační údaje

Informanti	Označení	Obor	Ročník	Pohlaví
Informant č. 1	I1	Sociální práce	3.	Žena
Informant č. 2	I2	Sociální práce	3.	Žena
Informant č. 3	I3	Sociální práce	3.	Žena
Informant č. 4	I4	Sociální práce	3.	Žena

Zdroj: Vlastní výzkum, 2024

Tabulka popisuje identifikační údaje jednotlivých informantů, kteří se účastnili mého výzkumu. Zjišťovány byly údaje o oboru, který informanti studují, ročník a s jakým pohlavím se identifikují. Jednalo se tedy o čtyři informanty z oboru sociální práce. Má bakalářská práce se na studenty z tohoto oboru zaměřuje, proto byl výzkumný vzorek informantů jasný. Informanti se shodovali také v ročníku studia, kdy se podíleli na výzkumu jedinci ze třetího ročníku studia. Též se všichni informanti po otázce, jakým pohlavím se identifikují, označili za ženy. I když jsou informanti ženy ve výsledcích mé práce budou označovány v mužském rodě.

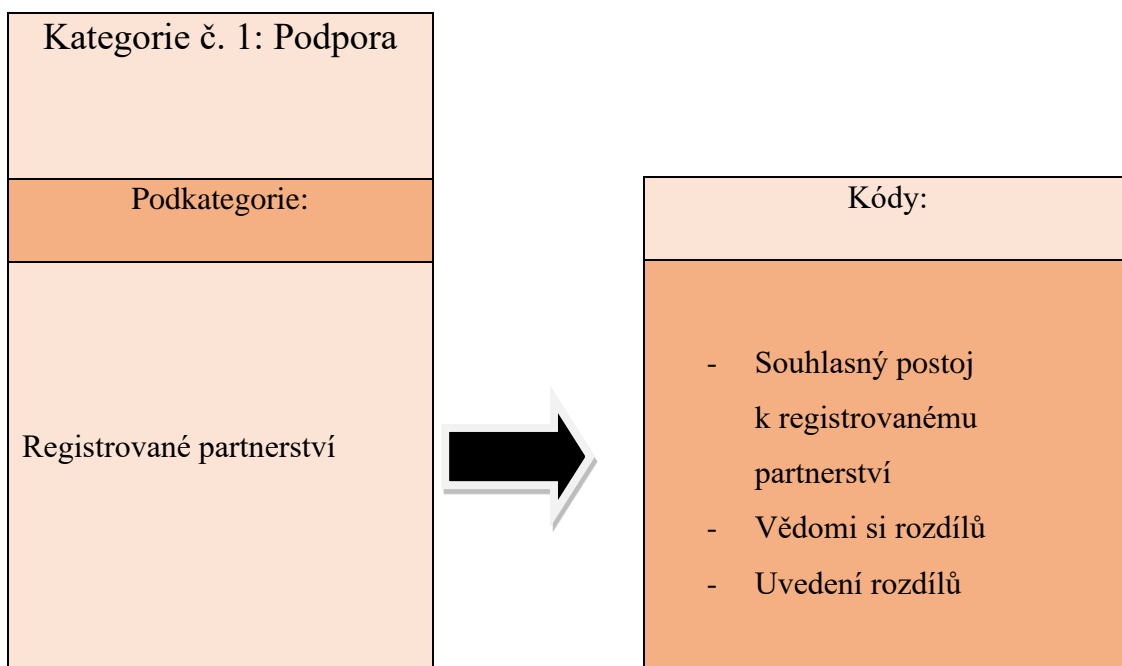
Schéma 1 – Kategorizace a podkategorizace

Kategorie č. 1: Podpora	Kategorie č. 2: Názory
Podkategorie:	Podkategorie:
<ul style="list-style-type: none">- Registrované partnerství- Manželství stejnopohlavních párů	<ul style="list-style-type: none">- Kvalita života- Práva a povinnosti

Zdroj: Vlastní výzkum, 2024

V tomto schématu jsou popsány kategorie a podkategorie mého výzkumu, které budou následně více popsány. V první kategorii je uvedena podpora, kterou jednotliví informanti na základě našeho rozhovoru projevili k následujícím podkategoriím. Dvě následující podkategorie se zaměřují na témata objevující se jak v bakalářské práci, tak i v samotném výzkumu. Jedná se o podkategorii registrované partnerství a podkategorie manželství stejnopohlavních párů. Druhá kategorie se zaměřuje na názory těchto informantů. S podkategoriemi zaměřující se na kvalitu života a práva a povinnosti LGBT+ osob.

Schéma 2 - Kategorie č. 1: Podpora, podkategorie: registrované partnerství

Zdroj: Vlastní výzkum, 2024

Otázka podpory a souhlasu registrovaného partnerství je jedním z témat, které je zmíněné v mé bakalářské práci. Zároveň se ale jedná i o téma, které je v dnešní době projednáváno ve světě jak politiky, tak i v běžném světě všemi věkovými generacemi. Tento svazek také ovlivňuje i práci sociálních pracovníků, a to v různých oblastech. Z tohoto důvodu jsem položila otázku podpory registrovaných partnerů právě studentům sociální práce se záměrem zjištění, jaká se objevuje míra podpory těchto osob v dnešní moderní době.

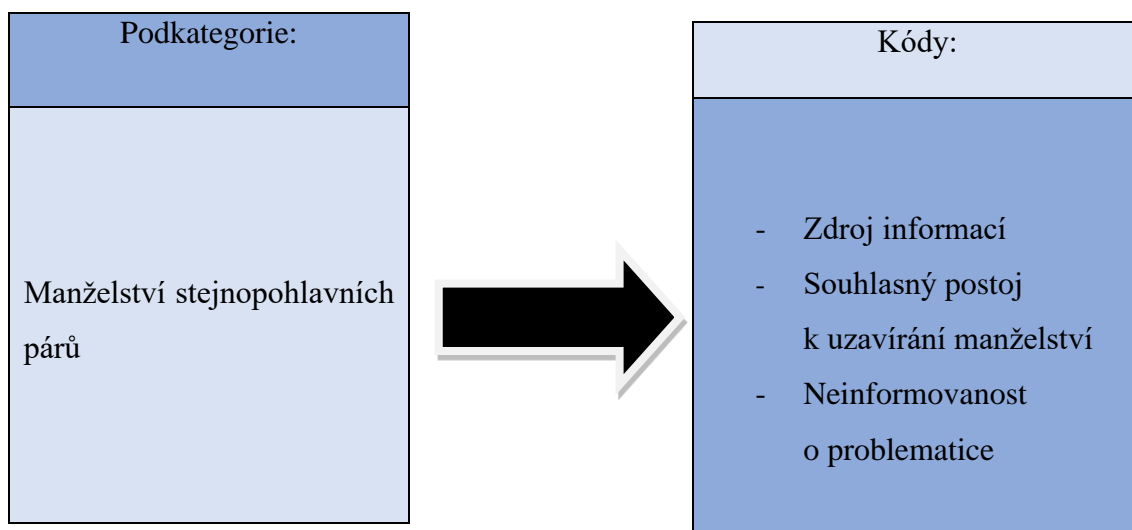
Můj výzkum jsem prováděla se čtyřmi informanty, kteří vyjádřili na dané téma pozitivní a souhlasný postoj. Například I1 uvedl: „*Ano souhlasím. Lepší by bylo, kdyby mohli uzavírat manželství, ale tak když je tohle tak aspoň něco.*“ I když I1, I2 a i I3 vyjádřili podporu tomuto svazku na danou otázku, všichni tři informanti uznali, že sice s tímto institutem pro LGBT+ jedince souhlasí, ale manželství jako ho známe se tomu nevyrovná. Zatímco od těchto informantů se objevila tato odpověď, I4 také projevily ve své odpovědi pozitivní podporu, ale při rozhovoru řekl: „*Ano souhlasím, ať si je každý, s kým chce a s kým se cítí šťastný. A je jedno jestli svoji lásku zpečetí manželstvím či registrací.*“ Z takovéto odpovědi můžeme na rozdíl od předchozích informantů chápat,

že se u I4 jedná i o emoční stránku věci. Podporuje možnost svazku dvou osob stejného pohlaví v rámci registrovaného partnerství, i když v naší zemi doposud pro osoby patřící do LGBT+ komunity není jiná možnost.

Všichni informanti na otázku, zda si myslí, že existuje nějaký rozdíl mezi manželstvím, které je možné uzavírat nyní a registrovaným partnerstvím, uvedli, že rozdíly jsou. Všichni informanti si tudíž jsou rozdílu mezi instituty vědomi. Rozdílů uvedli informanti hned několik. Všichni informanti se shodly v rozdílu týkající se péči o dítě. Na rozdíl, ale od I1, I3 a I4 se I2 zmínila i o rozdílu, který neuvedl žádný informant, a to: *„Taky ale je registrované partnerství uzavíráno jen před matrikářem, nemusí mít svědky, je to spíše administrativní. Vztah dvou lidí se stejným pohlavím není státem prostě tak podporován.“* Že nedochází k podpoře manželství pro stejnopohlavní páry ze strany státu uvedl pouze tento informant č. 2.

Další odpověď zmiňuje I1, a to mimo další rozdíl ve společném jmění manželů, přesně uvádí: *„Registrovaní partneři nemají společné jmění jako je to u manželství. Manželstvím vznikají příbuzenské vztahy jako je např. Švagr, švagrová, u RP tyto vztahy nevznikají. RP nemohou být společnými pěstouny. A ještě jsou určitě nějaký další ale víc mně jich teď nenapadá.“* Jedinci v registrovaném partnerství nemohou spolu sdílet majetek, který nabyli v době trvání svazku, ale v manželství je toto právo zaručeno. Také dobře tento informant, I1, okomentoval problematiku příbuzenských vztahů, které v manželství vznikají automaticky, to se u registrovaného partnerství neděje. I3 a I4 považují za důležitý rozdíl také dědické právo, které registrovaným partnerům nenáleží, ale manželům ano. I3 přímo zmiňuje: *„Partneři v registrovaném nesmí dědit, nesmí si osvojit dítě a tak dál. Je toho rozhodně víc, ale jak se o to nezajímám, tak vím jen tohle.“* Dědické právo mimo jiné patří mezi další rozdíl a nerovnost mezi právními instituty.

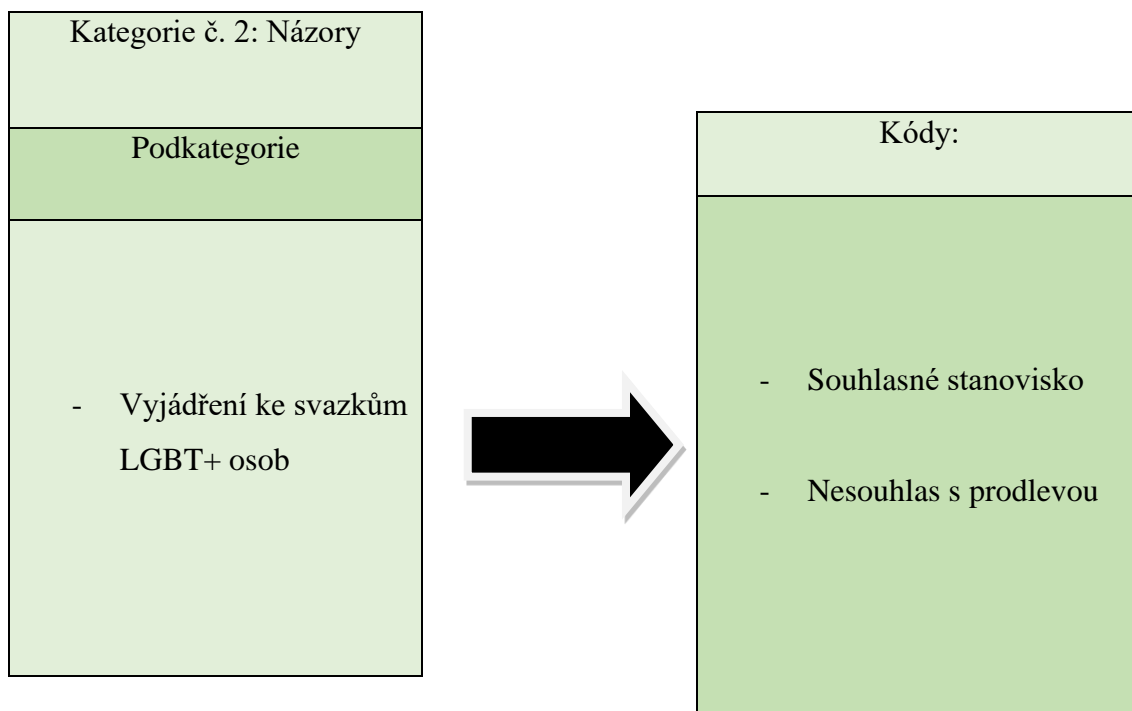
Schéma 3 - Podkategorie: manželství stejnopohlavních párů

Zdroj: Vlastní výzkum, 2024

Tato podkategorie se zaměřuje na podporu informantů o manželství pro stejnopohlavní páry. Z toho důvodu byla v rozhovoru položena otázka, zda informanti souhlasí s uzavíráním manželství stejnopohlavních párů. I v této otázce v probíhajících rozhovorech došlo k souhlasu a podpoře uzavření tohoto institutu. Jak i zmínil I2 v našem rozhovoru: „*Ano určitě souhlasím, upřímně nevidím důvod, proč by toto manželství nemohlo být uzavřeno. A podporuju to, aby došlo k uzákonění manželství pro ně.*“ Míra podpory a souhlasu od všech informantů byla při našem rozhovoru zřejmá, i když I3 zmínil: „*Rozhodně s tím souhlasím. Nevím proč by nemohli spolu uzavřít manželství, ale jak říkám, moc se o to nezajímám.*“ Tento informant se o problematiku manželství stejnopohlavních párů nezajímá ani ji nijak výrazně nesleduje. Ostatní informanti I1, I3 a i I4 ale zmínili, že i když se o problematiku příliš nezajímají občas si o problematice něco přečtou. Jejich zdrojem informací jsou především sociální sítě jako je Instagram. Informanti se také odkazovali v otázce o odlišných projednávaných formách manželství pro všechny, na jejich neznalost. A jak uvádí I1: „*Nevím, nějak jsem to nikde nezaregistrovala.*“ O neinformovanosti o projednávaných formách došlo i u I4. Zbývající I2 a I3 zmínili na stejnou otázku o znalosti forem, že jejich zdrojem informací o různých variantách tohoto sňatku byly telekomunikační prostředky, kdy I3 zmiňuje například televizi, a to televizní noviny.

Schéma 4 - Kategorie č. 2: Názvy

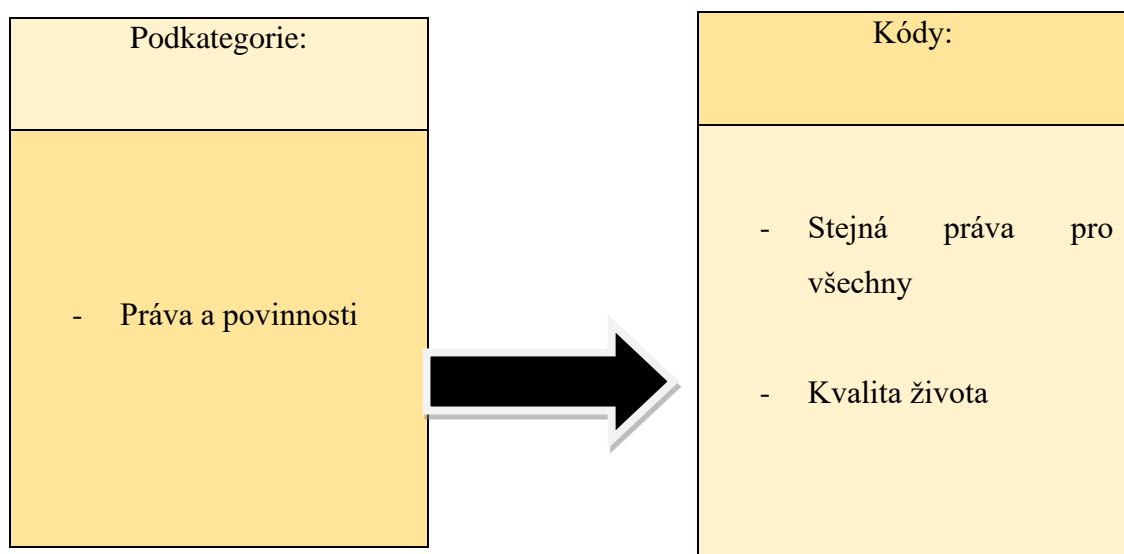
Zdroj: Vlastní výzkum, 2024

Mezi další kategorii, ke které jsem ve své práci sbírala informace byla kategorie „Názory“. V této kategorii jsem se zaměřila na zjištění názoru čtyř informantů na probíranou problematiku mého výzkumu. Názory jsou velice individuální záležitost. Ale i když jsou názory subjektivní občas se může stát, že ve společnosti dokáží rozpoutat různé nepokoje a rozepře. Proto tato mínění na problematiku LGBT+ jedinců nemusí mít informanti všichni stejné a mohou o tématu celé mé bakalářské práce mít odlišné názory.

Proto v mém rozhovoru tato otázka na jejich názor musela zaznít. Informanti I1, I2, I3 a i I4 v celkovém pohledu mají názor pozitivní a během rozhovoru projevovali souhlasný postoj k celé problematice. Jak i zmiňuje I3: „*Za mě v pohodě, když se mají dva rádi, tak proč se neztít i přes to, že jsou stejného pohlaví. Nevidím tedy důvod, proč by to nešlo a proč jsou s tím takový komplikace a prodlužování. Nechápu to. Ať to uzákoní a je to a mají stejná práva jako ostatní.*“ Všechny názory od informantů jsou podobné, kdy i I1 kritizuje prodlužování, které provází uzákonění právě manželství pro stejnopohlavní páry. Tuto kritiku konstatoval i informant č. 2, kdy v rozhovoru zmínil nepochopení pro neuzákonění a komplikování celé věci. I2 shodně zmiňuje: „*Ano, určitě souhlasím, upřímně nevidím důvod, proč by toto manželství nemohlo být uzavřeno. A podporuji to, aby došlo k uzákonění manželství pro ně. Co jsem tak četla, často se lidé*

ohrazují tím, že stejnopohlavní pár netvoří základní, takovou tu tradiční rodinu. Absolutně ale těmto připomínkám nerozumím. Myslím, že je naše společnost už vyvinuta natolik, aby stejnopohlavním párům umožnila stejná práva jako ostatním – jak, ale tak sleduji, co se děje v politice, asi ještě tak vyvinutí nejsme.“ Názor právě od tohoto informanta byl nejprudší. Může to tak být, i proto že se tento informant, tedy I2, během rozhovoru zmínil, že se o problematiku manželství stejnopohlavních párů zajímá nejvíce, na rozdíl od I1, I3 a I4.

Schéma 5 - Podkategorie: práva a povinnosti

Zdroj: Vlastní výzkum, 2024

Tato podkategorie pojednává o právech a povinnostech a zároveň stále patří ke kategorii „Názory“. Práva a povinnosti může jedinec nabývat v různých oblastech života při různých situacích. Pokud se jedná o získávání právě práv a povinností v České republice jedinec nabývá těchto práv v přechodu do jedincovy zletilosti, tedy v 18 roce života osob. Ve výjimečných případech se může jednat i o věk 16 či 17 let. Jednodušeji řečeno jedinec nabývá právní svéprávnosti, a to znamená, že může jednat sám za sebe. Tyto práva a povinnosti také vznikají na základě sociálních situacích, a to například uzavřením manželství. Rozdíly, které pro manžele, partnery či partnerky v registrovaném partnerství plynou ze zákona jsou signifikantní.

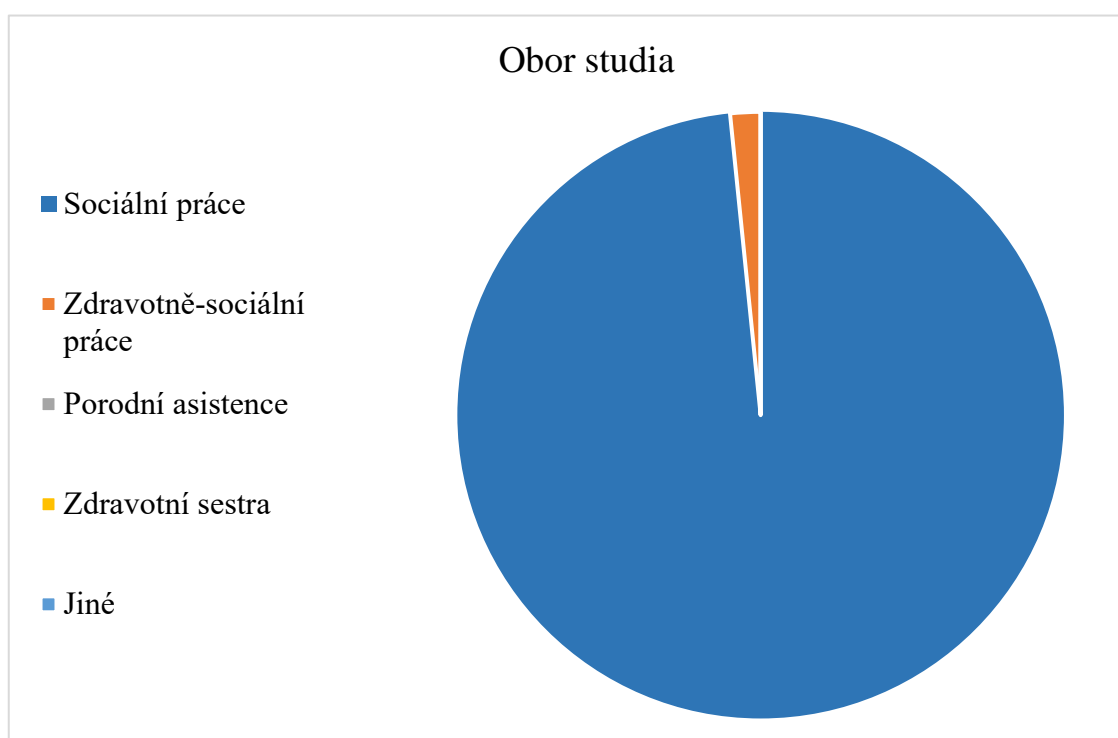
Během našeho rozhovoru o názorech informantů jsme se dostali právě i na zmiňované téma práv a povinností. Například téma o rozdílech otevírá hned informant

č. 1: *„Když spolu dva chtějí být, nikdo by jim v tom neměl bránit. Jsou to lidé jako všichni ostatní a mají mít stejná práva jako ostatní. A to že jim nedovolí uzavřít manželství mi přijde jako nesmysl. Doufám, že to brzy projde a budou moci být takhle spolu.“* Tento informant tedy projevuje zájem o to, aby došlo k rovnosti mezi LGBT+ páry a jedinci, kterým je umožněno uzavírat manželství. Nejednalo se, ale pouze o I1, který projevil tento názor. Jednalo se i o I3, který zmínil, že: *„Ať to uzákoní a je to a mají stejná práva jako ostatní.“* Nespravedlnost, která vychází z celé nechuti uzákonění tohoto svazku nenechala žádného informanta chladného. Někteří informanti, konkrétně I1 a i I2, uvedli na otázku, zda vědí, že je možné manželství pro stejnopohlavní páry v cizině, že vědí že v jiných státech jak Evropy, tak i teď nově Asie je toto možné. Takto odpověděl I1: *„Ano vím, že to asi teď naposledy uzákonili v Thajsku nebo někde takhle v Asii a u nás pořád nic. Ale jinak vím, že je to možný ve více zemích.“* Též ale uvedly, že tedy nechápou, proč to v naší zemi není možné. Kdyby došlo k uvedení manželství pro všechny v platnost uvedli informanti, že by se mohla zlepšit zároveň i kvalita života těchto jedinců. Informant č. 4 prohlásil, že: *„Asi jak jsem už zmínila souhlasím, ať si je každý, s kým chce a s kým se cítí šťastný.“* Štěstí a rovnost patří mezi důležité aspekty, které činní život kvalitním. I2 také zmiňuje důležitost uznání lásky všech osob, a i rodinnou nebo i osobní stabilitu, která životní úroveň a její kvalitu výrazně zvyšuje.

7.2 Kvantitativní výzkum

Tato část pojednává o výsledcích mého kvantitativního výzkumu. Kvantitativní výzkum byl založen na vytvořeném dotazníku, který byl rozeslán prostřednictvím internetu, a to emailem, a také prostřednictvím sociálních sítí Instagram a Messenger. Dotazník byl vyplněn 62 respondenty. Průměrný čas vyplňování dotazníku byl 10 minut. V této části byli účastníci označováni za respondenty, popřípadě byli zaznamenáváni s čísly, které odlišuje jednotlivé respondenty.

Obrázek 1 – Obor studia

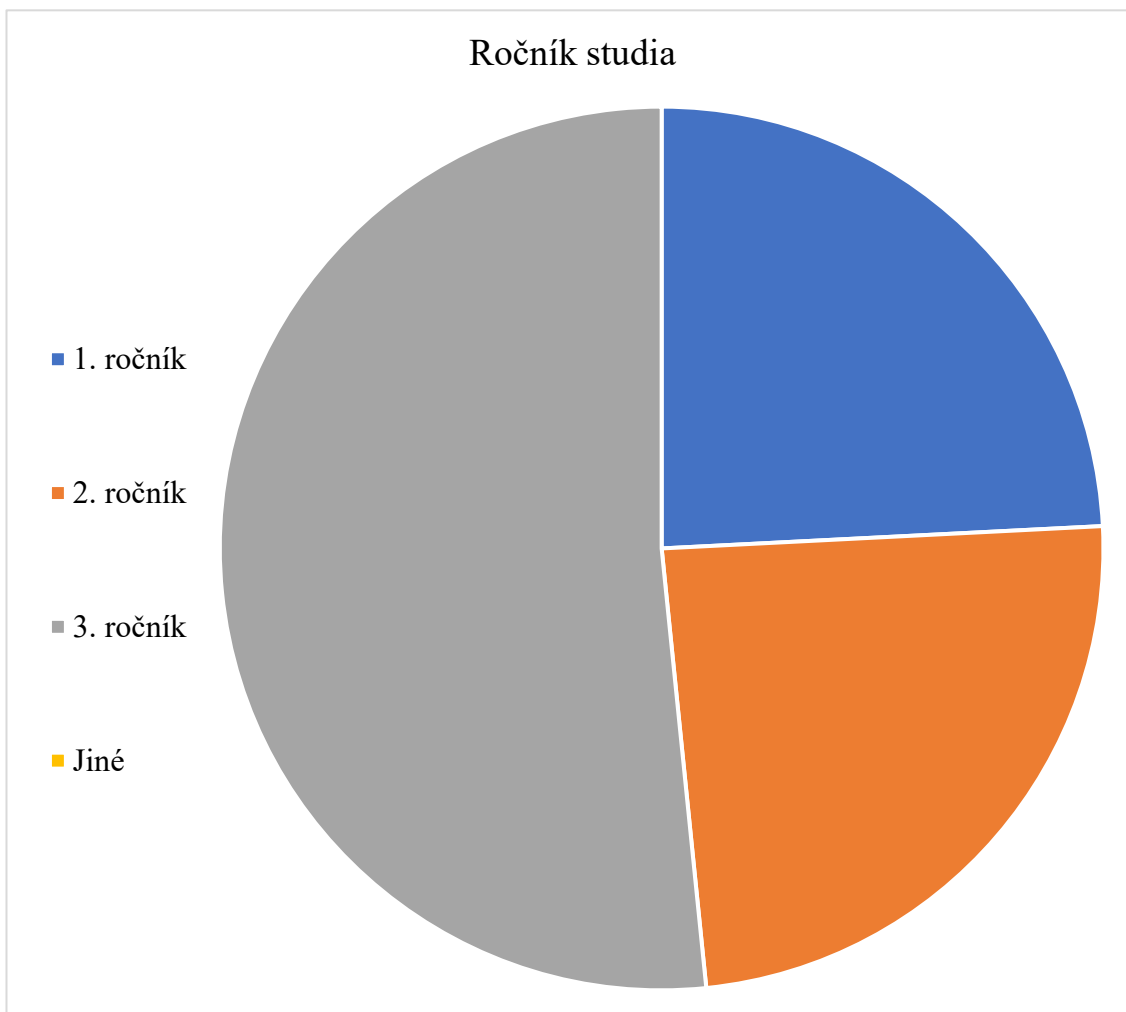

Zdroj: Vlastní výzkum, 2024

Z obrázku 1 vyplývá, že z celkového počtu studentů 62 vyplnilo dotazník 98,39 %, tedy 61 studentů z oboru sociální práce a 1,61 %, kdy jeden student, konkrétně respondent č. 44, vyplnil tento dotazník z oboru zdravotně-sociální práce. Jelikož se výzkum zakládal na mínění studentů z oboru sociální práce. Názory studentů z ostatních oborů, které je možné studovat na Zdravotně sociální fakultě, nebyly v mém výzkumu zjišťovány. Pokud se jedná o respondenta č. 44, který není přímo studentem oboru sociální práce. Kdy ale uvedl obor studia zdravotně-sociální práci, vytvořila jsem pro něj

ve svém výzkumu výjimku a jeho odpovědi, byly v mém výzkumu zaevidovány. Výsledky tohoto obrázku, tedy mohou vypovídat téměř se 100 % jistotou o odpovědích studentů, kteří jsou cíleným výzkumným vzorkem v mé práci. Jedná se také o respondenty, kteří studují prezenční formu studia. Znalost této informace pramení z vědomí rozeslání dotazníků prostřednictvím internetu pouze jedincům, studující tuto formu studia.

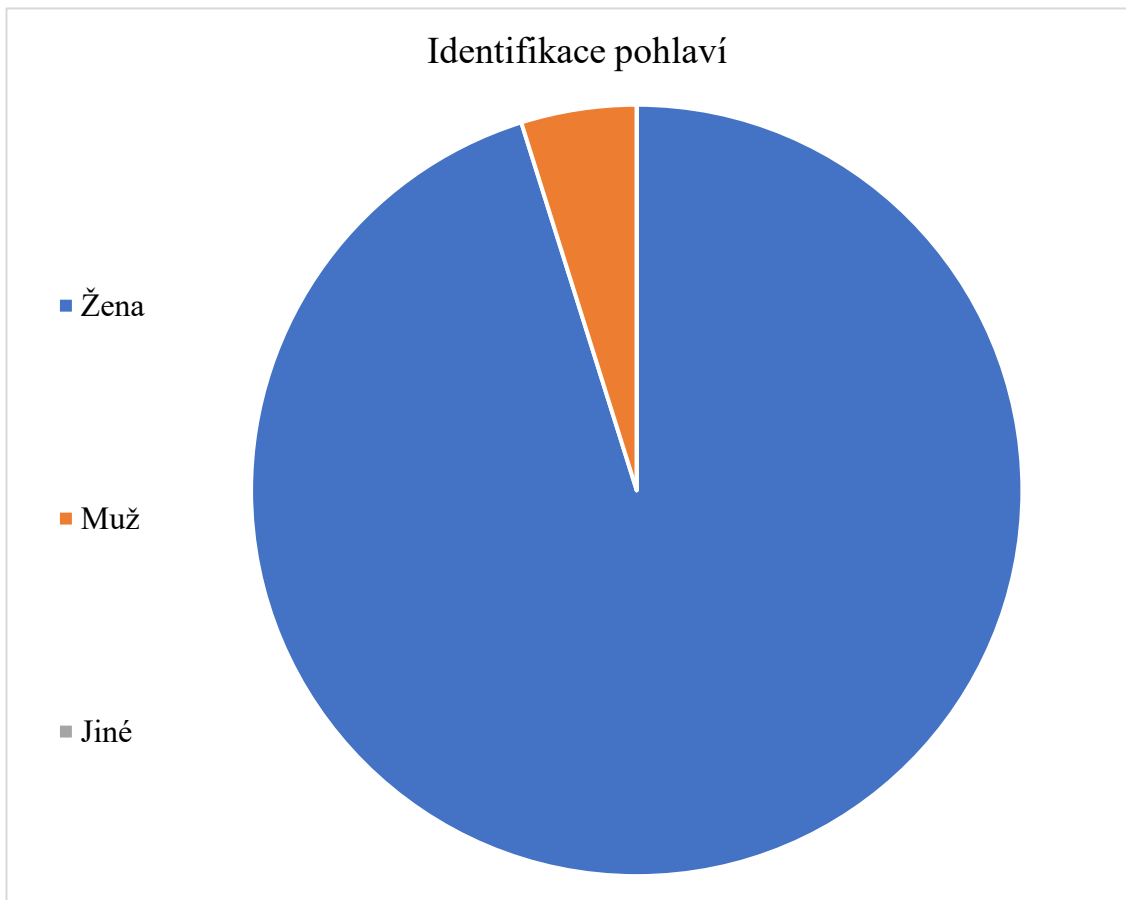
Obrázek 2 - Ročník studia

Zdroj: Vlastní výzkum, 2024

Na otázku, z jakého jsou studenti sociální práce ročníku, respondenti odpověděli následovně. Nejvíce respondentů se objevilo z třetího ročníku studia sociální práce, a to konkrétně s vyplněnými dotazníky v zastoupení 32 respondentů. Jednalo se tak o větší část, konkrétně 51,61% zastoupení respondentů z výzkumného výběru studentů. Z prvního ročníku bylo vyplněno 15 dotazníků, procentní výměra je tak 24,19 % z celého výzkumného vzorku. V druhém ročníku sociální práce bylo také vyplněno 15 dotazníků. Z toho důvodu se jednalo o stejnou procentní výměru jako u prvního ročníku, a to o 24,19 %. Této shodě v množství vyplněných dotazníků se nepřikládá žádná váha, jelikož došlo k rozeslání dotazníků prostřednictvím internetu, a to buď emailem nebo přes sociální stránky všem ročníkům sociální práce stejně.

Obrázek 3 – Identifikace pohlaví

Zdroj: Vlastní výzkum, 2024

V této otázce v mém dotazníku se jednalo o informace, jak se jednotliví respondenti identifikují. Má otázka byla shledána z větší části v zastoupení respondentů, kteří se identifikují jako ženy. Ženami se identifikovalo 59 z 62 dotazovaných respondentů. Bylo tak zjištěno, že drtivá většina žen odpověděla s počtem 95,16 % a jednalo se tak o jejich většinové zastoupení v této části mého výzkumu. Ze zkoumaného vzorku odpovědělo na otázku, jak se respondenti identifikují jen 3 muži. A to konkrétně respondent č. 31, č. 40 a č. 61. Jednalo se o 4,84 % zastoupení mužů z celkového procentuálního počtu dotazovaných. Důvodů k nižší návratnosti či účasti mužů v mém výzkumu může být několik. Jedním z důvodů může být nezájem o problematiku mého výzkumu či jeho nesouhlas. Dalším faktorem může být i celkové nižší zastoupení mužů ve studiu oboru sociální práce. Toto, ale nejsou ověřené důvody, a proto si je mohu pouze domnívat.

Obrázek 4 - Zájem o problematiku registrovaného partnerství a manželství stejnopohlavních párů

Zdroj: Vlastní výzkum, 2024

Otázka na to, zda se respondenti zajímají o problematiku registrovaného partnerství a manželství stejnopohlavních párů byla zodpovězena z 50 % „ano“. Je tedy možné říct, že větší polovina, tedy 32 respondentů, se o tuto problematiku zajímá. Dále bylo zjištěno, že „málo“ bylo označeno 40,32 %, a to od 25 odpovídajících. Odpověď „ne“ byla označena 6x. V zastoupení se jednalo o 9, 68 % ze zkoumaného vzorku studentů sociální práce. Jak již bylo řečeno „ne“ odpovědělo 6 respondentů. Z toho bylo zjištěno, že respondenty byly ženy.

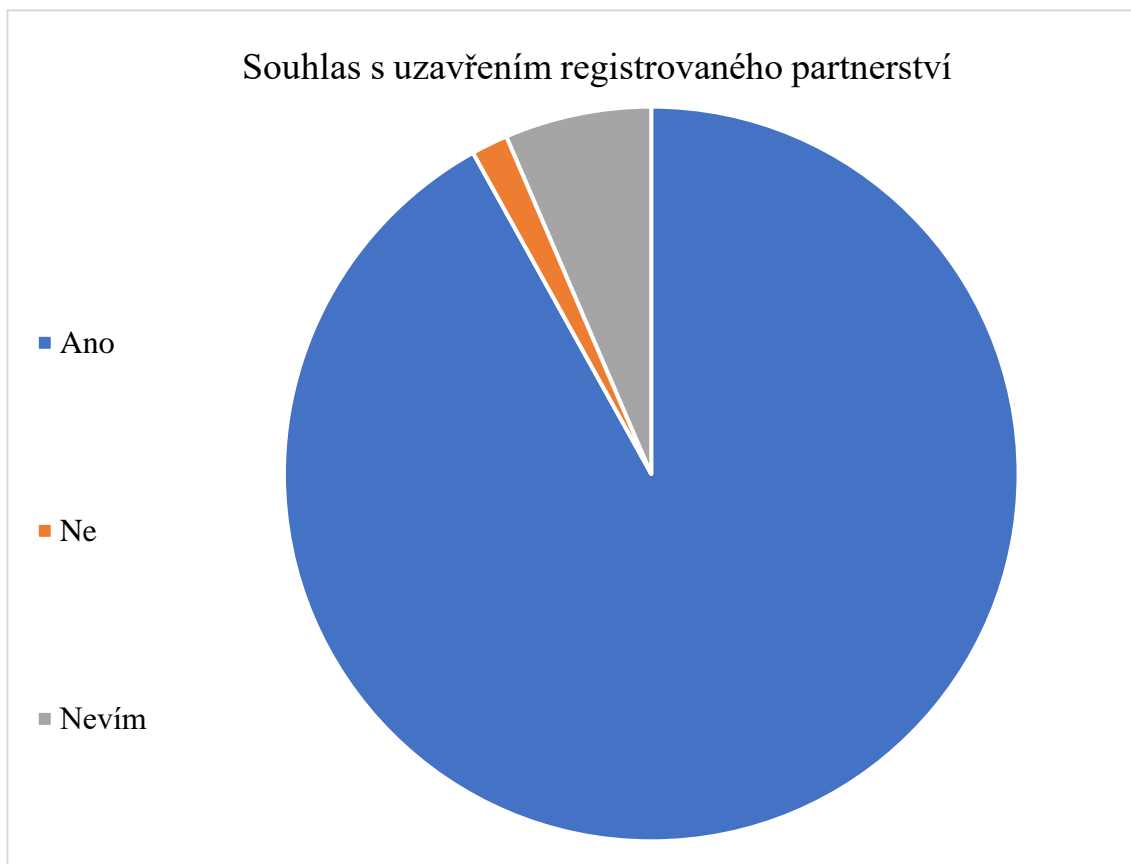
Obrázek 5 - Souhlas s možností uzavření manželství stejnopohlavních párů

Zdroj: Vlastní výzkum, 2024

S otázkou, jestli studenti souhlasí s uzavřením manželství stejnopohlavních párů souhlasila převažující část respondentů. Jak již bylo zmíněno celkový počet respondentů je 62 zastoupených za jednotlivé ročníky. Na výše položenou otázku odpovědělo „ano“ 61 z nich. Souhlasilo tak 98,39 % respondentů. Jednalo se tedy o téměř 100 % zastoupení, a to s malou odchylkou 1,61 %, kdy jeden respondent odpověděl, že s uzavřením manželství stejnopohlavních párů nesouhlasí. Takto odpověděl respondent č. 40.

Obrázek 6 - Souhlas s uzavřením registrovaného partnerství

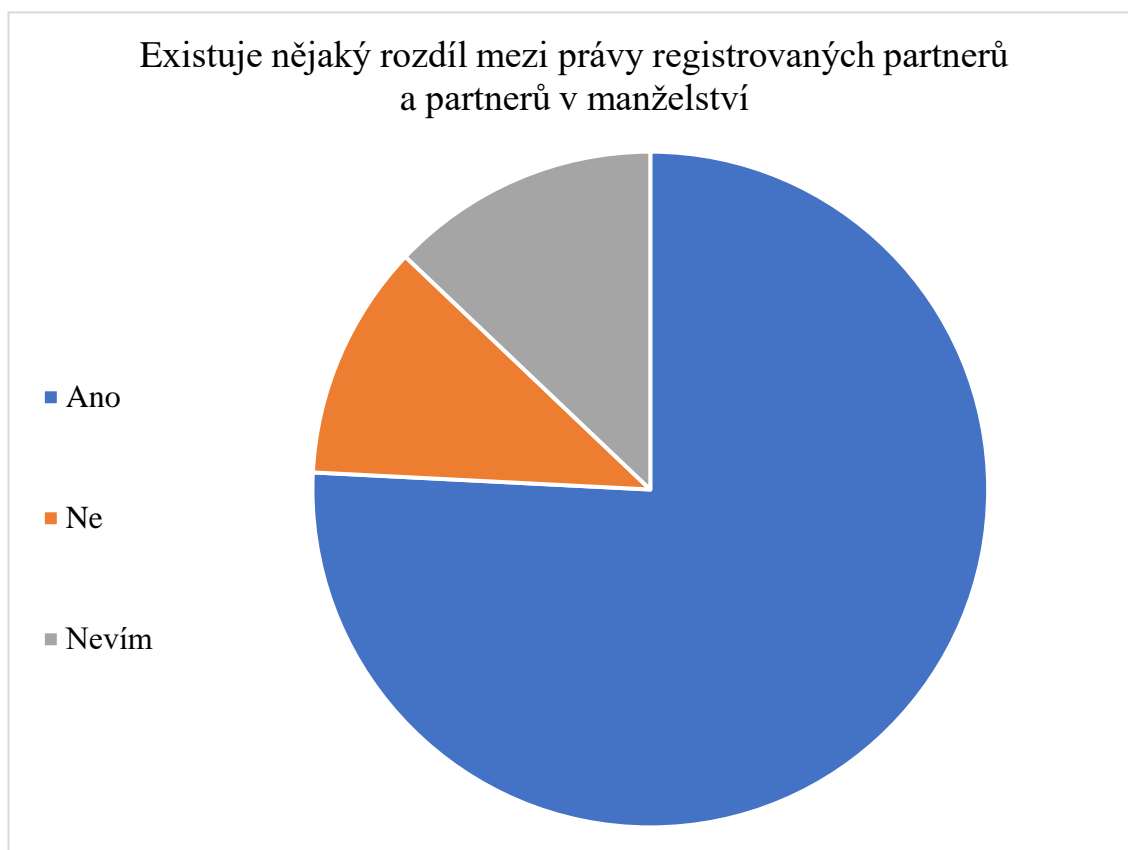

Zdroj: Vlastní výzkum, 2024

V mém výzkumu se objevila i otázka souhlasu respondentů s uzavřením registrovaného partnerství. Překvapivé bylo zjištění, že oproti minulé otázce se nejednalo o skoro jednoznačný souhlas. Odpovědi byly následovné. Stále jako u předchozí otázky bylo zjištěno od velké části, tedy 57 respondentů, že s registrovaným partnerstvím souhlasí, a to v procentní výměře 91,94 %. Záporná odpověď na tuto otázku vzešla od respondenta č. 50 a pouze od tohoto jednoho odpovídajícího, a to se zastoupením 1,61 %. Nejasnou odpověď „nevím“ označili 4 respondenti v procentní výměře 6,45 %.

Dalo by se tedy říct, že respondenti v komparaci s předchozím obrázkem reagovali na tuto otázku negativněji. Kdy v předchozím obrázku odpovědělo 61 (98,39 %) respondentů, že podporují čili souhlasí s manželstvím stejnopohlavních párů. V této otázce to dopadlo s podporou registrovaného partnerství hůře, a to s celkovým souhlasem od již výše zmíněných 57 respondentů.

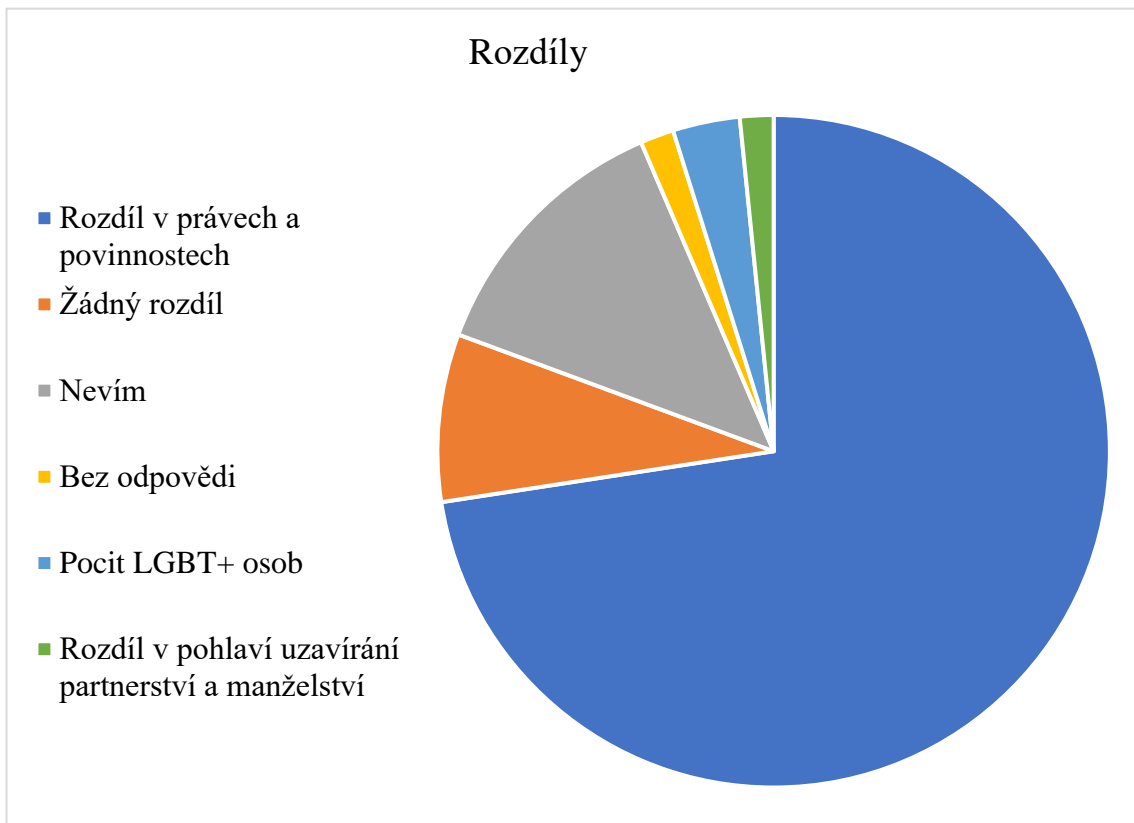
Obrázek 7 - Existuje nějaký rozdíl mezi právy registrovaných partnerů a partnerů v manželství

Zdroj: Vlastní výzkum, 2024

Ze všech respondentů ze zkoumaného vzorku odpovědělo 75,81 %, tedy 47 odpovídajících „ano“ v otázce, zda si myslí, že existuje nějaký rozdíl mezi právy registrovaných partnerů a partnerů v manželství. Jsou si rozdílů vědomi. Naopak 7 respondentů (11,29 %) odpovědělo, že „ne“ není žádný rozdíl mezi právy. Zbývajících 8 odpovídajících uvedlo, že „nevím“, jestli existuje rozdíl. Jednalo se, tak o 12,90 % respondentů.

Obrázek 8 - Rozdíly

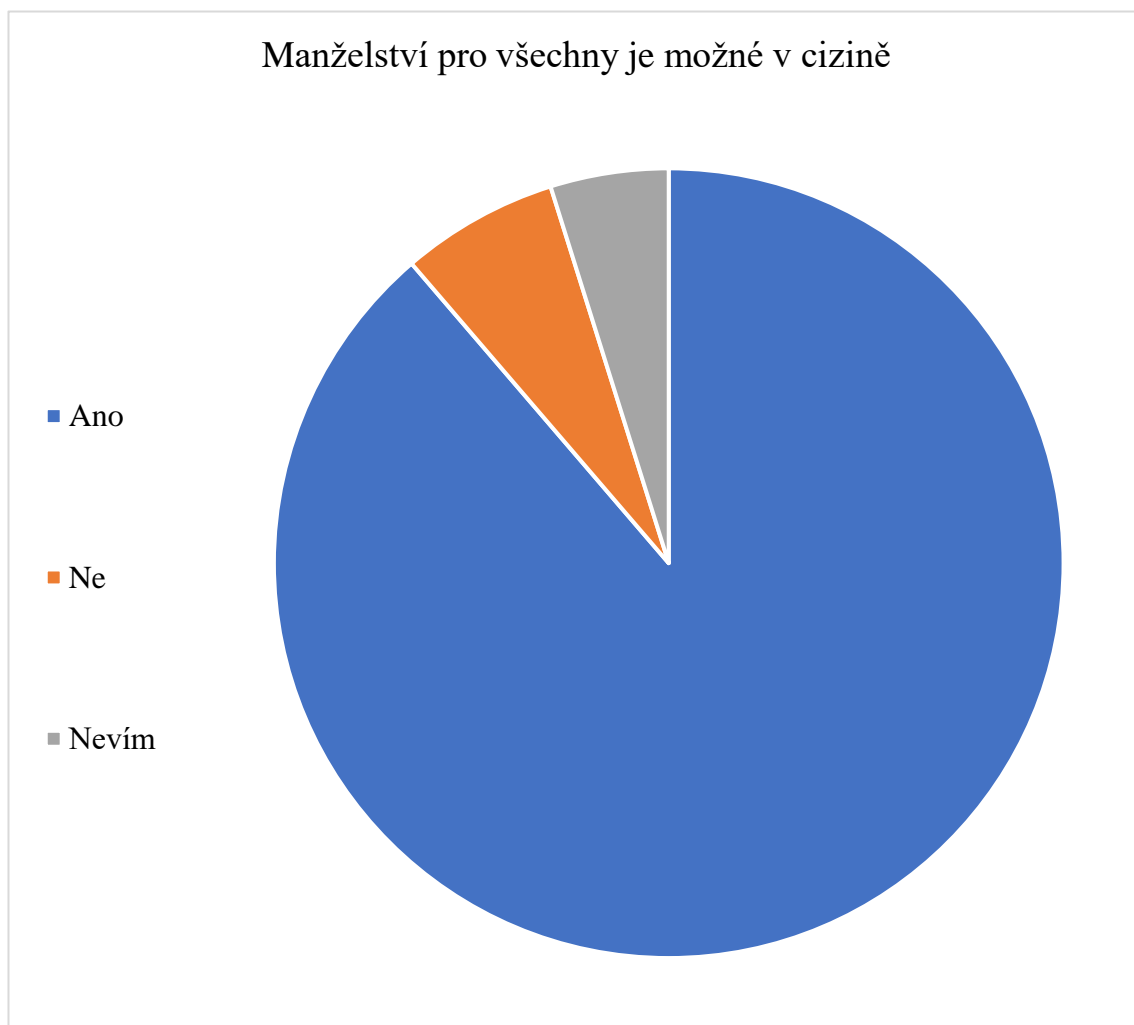

Zdroj: Vlastní výzkum, 2024

Tato otázka byla položena v souvislosti s otázkou v obrázku předchozím. Po odpovědi na tento dotaz bylo zjištěno, že 45 respondentů neboli 72,58 % si myslí, že je rozdíl v právech a povinnostech. Rozdíly v právech a povinnostech byly nejvíce shledány v dědických právech; v možnostech adopce a pěstounské péče; společného jmění manželů; a mimo jiné také na nemožnost podávání informací ve zdravotnických zařízeních mezi partnery. Další častou odpovědí bylo, že respondenti nevidí „žádný“ rozdíl v právech těchto osob. Tuto odpověď napsalo 5 odpovídajících s 8,06 %. Mezi druhou nejčastěji volenou odpověď patřila odpověď „nevím“. Jedinci si tedy nebyli jistí, jaké jsou rozdíly. Těchto jedinců bylo celkem 8, s celkovým procentuálním zastoupením 12,90 % z celkového výzkumného vzorku. Jedna odpověď byla bez odpovědi, a to konkrétně u respondenta č. 39, jedná se tak o 1,61 % ze všech respondentů ve vzorku. Ve výzkumu bylo zjištěno, že dva respondenti se zastoupením 3,23 % si myslí, že rozdíl se nachází v pocitech LGBT+ osob, kdy s posibilitou manželství se budou cítit lépe a rovnoprávně s manželstvím, které je možné uzavírat nyní. Poslední objevená

odpověď se týkala od respondenta č. 18, který zmínil rozdíl v pohlaví uzavírání těchto svazků, a to s procentuálním zastoupením 1,61 %.

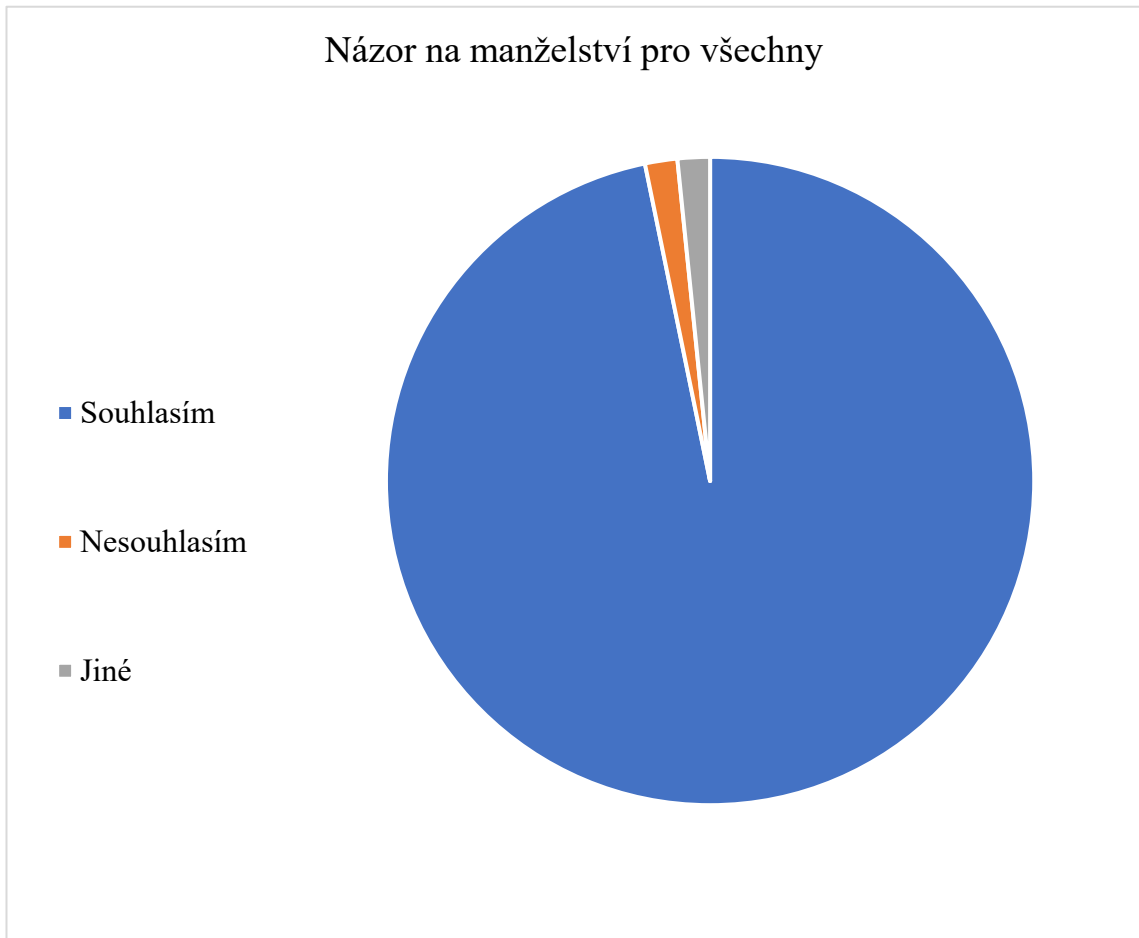
Obrázek 9 - Manželství pro všechny je možné v cizině

Zdroj: Vlastní výzkum, 2024

Na otázku, zda respondenti ví, že existuje možnost manželství mezi stejnopohlavními páry v cizině bylo odpovězeno následovně. Odpověď „ano“ zvolilo 55 respondentů jednalo se tak o 88,71 % zastoupení z výzkumného vzorku. Tato otázka byla shledána mezi 7 respondenty negativní. Kdy 6,45 % odpovědělo že „ne“, bylo by možné tedy říci, že respondenti nejeví zájem o toto téma. Zbývající 3 respondenti uvedli „nevím“. Jedná se o 4,84 % respondentů, kteří si nejspíše neuvědomují to, že by to bylo v cizině možné uzavřít manželství stejnopohlavních párů.

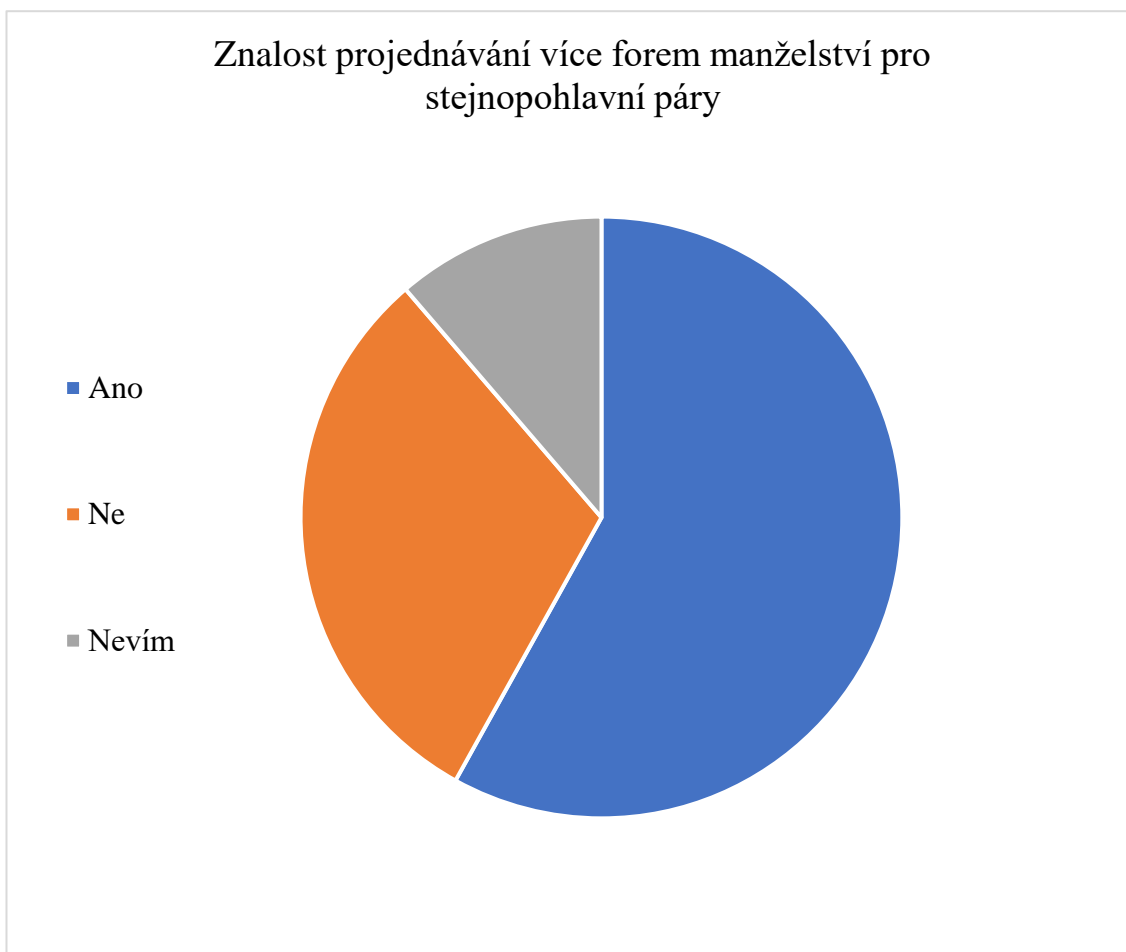
Obrázek 10 - Názor na manželství pro všechny

Zdroj: Vlastní výzkum, 2024

V této otázce v mém dotazníku jsem se zajímala, jaký mají respondenti názor na manželství pro stejnopohlavní páry. Zda s tímto svazkem „souhlasí“ či „nesouhlasí“ nebo jaký „jiný“ mají názor. Zjistila jsem, že drtivá většina odpovídajících se svazkem LGBT+ osob souhlasí, a to 60 respondentů z celkového počtu 62. Jedná se o 96,77 % zkoumaných z celkového procentuálního vzorku. Jeden respondent uvedl, že s možností uzákonění manželství pro stejnopohlavní páry „nesouhlasí“. Jednalo se o respondenta č. 40, který s tímto institutem nesouhlasí, a to v procentuálním vyměření 1,61 %. Poslední odpovídající uvedl, že „neví“ jaký má názor na tuto otázku. Také se jednalo o 1,61 %. Takto odpověděl respondent č. 38.

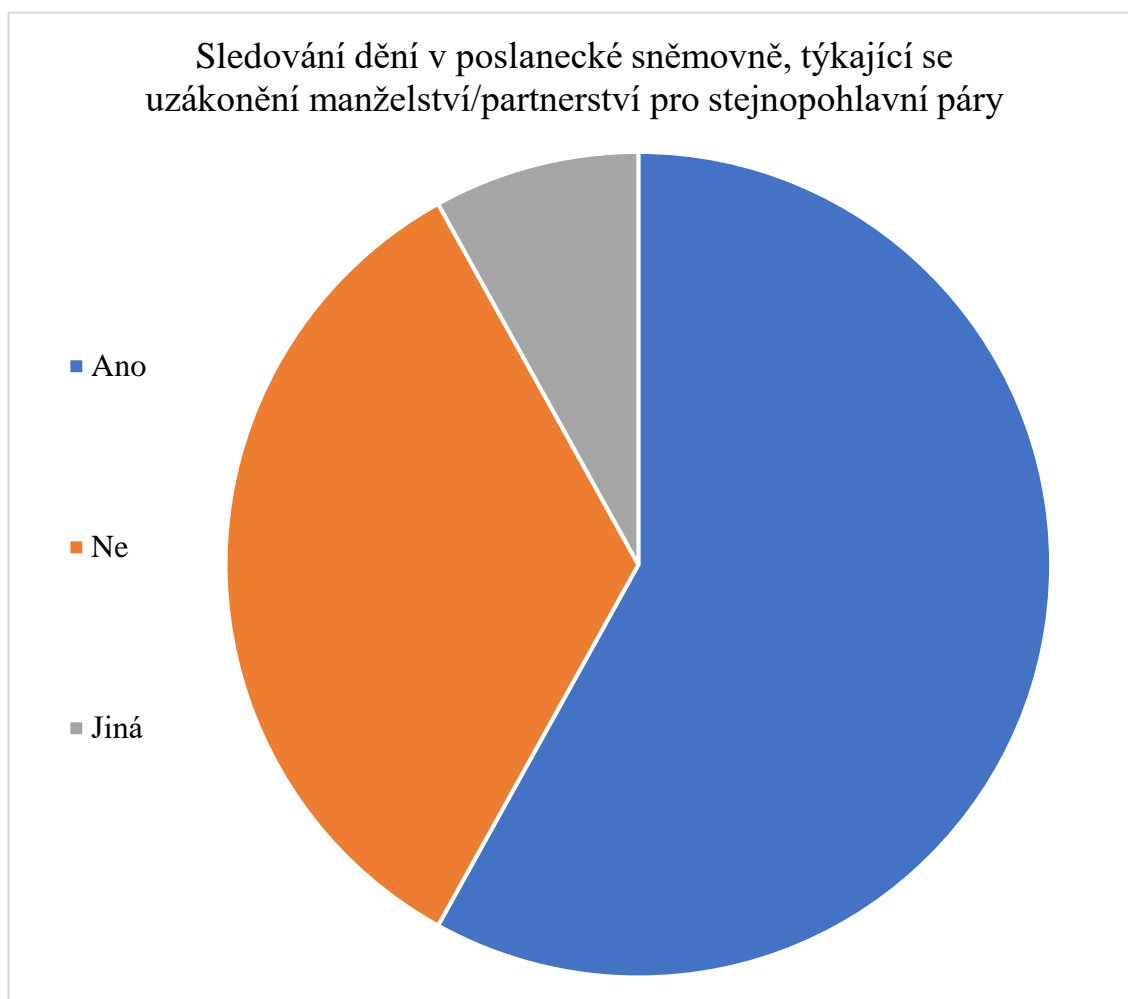
Obrázek 11 - Znalost projednávání více forem manželství pro stejnopohlavní páry

Zdroj: Vlastní výzkum, 2024

Tato otázka se zaměřuje na to, zda respondenti ví, že se projednává více forem manželství pro stejnopohlavní páry. Znovu je jasné, že větší počet respondentů ví, že je taková možnost. „Ano“ uvedlo 36 odpovídajících a jedná se tak o 58,06 % respondentů z výzkumného výběru. Dále bylo uvedeno od 19 respondentů „ne“ a že se o danou problematiku nezajímají. Procentuální výměra v tomto případě byla 30,65 % z celkového počtu. Posledních 7 respondentů, a to v zastoupení 11,29 % uvedlo, že sice něco málo slyšeli, ale přesně víc informací „neví“, a proto uvedly v dotazníku tuto možnost.

Obrázek 12 - Sledování dění v poslanecké sněmovně, týkající se uzákonění manželství/partnerství pro stejnopohlavní páry

Zdroj: Vlastní výzkum, 2024

V poslední otázce v mém dotazníku jsem se respondentů zeptala, zda sledují projednávání možného svazku mezi LGBT+ jedinci. Odpovědi byly znovu z většího zastoupení kladné a jednalo se o 36 respondentů, kteří označili odpověď „ano“. Bylo tak odpovězeno z 58,06 % z výzkumného vzorku. Další možností odpovědi bylo „ne“, kdy se jedinci o danou problematiku nezajímají a takto odpovědělo 21 z nich. V procentuálním výměru se jednalo o 33,87 %. Poslední odpovědí byla možnost „jiné“, kdy zbývajících 5 respondentů, v zastoupení 8,06 %, měla možnost odpovědět dle svého uvážení, kde respondenti odpověděli, že se o problematice dozívají především přes sociální síť.

7.2.1 *Výsledky kvantitativního výzkumu*

Výsledky tohoto výzkumu jsou vypracovány na základě výše uvedeného textového materiálu. Výzkumu se účastnilo celkem 62 studentů, kdy vyplnilo dotazník 59 respondentů, kteří se identifikovali jako ženy, a pouze 3 studenti identifikující se jako muži. Jedná se o výsledky, které mají potvrdit či vyvrátit (nepotvrdit) předem stanovené hypotézy pro již vytvořený výzkum. Mezi první stanovenou hypotézu byla vytvořena hypotéza, tato:

Hypotéza 1: Studentky sociální práce podporují manželství stejnopohlavních párů více než studenti z téhož oboru.

Dle výsledků z předchozího textu je možné usoudit, že tuto hypotézu není možné potvrdit ani vyvrátit, z důvodu málo mužských respondentů. Z výsledků vyplývá, že studenti jsou pro, jelikož se jedná o téměř 100 % souhlas všech studentů včetně dvou studentů, kteří se identifikují jako muži. Poukazují na uvedení slova téměř, jelikož jeden respondent (1,61 %), uvedl odpověď na otázku, zda souhlasí s manželstvím pro stejnopohlavní páry, že „ne“. Je tedy patrné, že tento respondent nesouhlasí s uzavřením tohoto svazku. Respondent je mužského pohlaví, ale i přesto hypotézu nelze potvrdit či vyvrátit, jelikož bylo na dotazník odpovězeno od tří respondentů mužského pohlaví a pouze jeden z nich nesouhlasil s možností uzavření tohoto svazku. Do závěrečných výsledků je tedy zahrnut i jeden respondent, který uvedl, že studuje obor zdravotně-sociální práci, tento respondent v dotazníkovém šetření uvedl, že souhlasí manželství pro stejnopohlavní páry. Podporuje jej tedy a po bližším zkoumání se jedná o respondenta, který uvedl ve svém dotazníku, že se identifikuje jako žena. Tím pádem je možné podpořit výsledek této hypotézy jako neprůkaznou.

Na začátku mého výzkumu byly stanoveny dvě hypotézy. Druhá hypotéza byla stanovena tato:

Hypotéza 2: Studentky sociální práce ze Zdravotně sociální fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, mají pozitivnější názory na manželství stejnopohlavních párů než studenti z oboru sociální práce.

Výsledky této hypotézy jsou opět neprůkazné. Z výše uvedeného důvodu nedostatku mužských respondentů. I přesto se prokázal ze strany studentů kladný názor na tento svazek. Z výsledků dotazníkového šetření se dá usoudit, že pohlavím, kterým se

studenti sociální práce identifikují nemá vliv na jejich názor. Jelikož na otázku názoru na manželství stejnopohlavních párů 60 studentů (96,77 %) odpovědělo, že s možností uzákonění tohoto svazku souhlasí. Nejednalo se, ale o 100 % shodu. Objevily se i dva výsledky, které pramenili od dvou respondentů, kdy první (1,61 %) respondent s manželstvím pro stejnopohlavní páry nesouhlasí a druhý (1,61 %) ve své odpovědi uvedl, že neví. Dle odpovědi v otázce na zájem o tuto problematiku v dotazníku, lze usoudit, že toto téma není respondentovi blízké a nezajímá se o něj. A nemá tak na dané téma žádný názor. I když v předchozích otázkách na souhlas s tímto svazkem uvedl, že souhlasí, ale na otázku souhlasu s registrovaným partnerstvím znovu uvedl, že neví.

Dle těchto závěrů lze tedy uznat, že hypotézy stanovené na začátku mé bakalářské práce byly vzhledem k mému výzkumnému souboru byly neprůkazné. Dle vyplněných otázek v dotazníkovém šetření lze říci, že podporu pro svazek manželství stejnopohlavních párů vyjádřila drtivá většina všech studentů bez ohledu na jejich identifikaci pohlaví. Též je, kromě dvou případů, jejich názor na zjišťovanou problematiku souhlasný, bez ohledu na pohlaví respondentů.

8 Diskuse

Tato část bakalářské práce je zaměřena na informace, které jsou obsaženy v obou částech bakalářské práce, na základě zadaného tématu. Bude tedy projednáváno mínění studentů oboru sociální práce studujících na Zdravotně sociální fakultě Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích o manželství stejnopohlavních párů.

Teoretická část uvádí základní terminologii s cílem seznámení jedince s danou problematikou tématu bakalářské práce. Druhá část se zaměřuje na výzkum. Výzkum se skládá ze dvou částí, a to pilotní studie kvalitativního výzkumu formou polostrukturovaných rozhovorů. Druhá část výzkumu se prováděla kvantitativní metodou výzkumu formou dotazníku, který byl mezi studenty rozeslán prostřednictvím internetu (email, sociální sítě). Z důvodu kombinované formy výzkumu byly zvoleny jak výzkumné otázky, tak i hypotézy k podložení cílů stanovené pro bakalářskou práci. Cíle byly stanoveny dva, a to zjištění míry podpory ze strany výzkumného vzorku a zjištění názoru na problematiku manželství stejnopohlavních párů. Ke zmíněným cílům byly stanoveny dvě výzkumné otázky. Cílem výzkumných otázek bylo zjištění právě názoru a podpory studentů sociální práce. Zároveň, jak jsem zmínila výše, byly stanoveny i hypotézy pro bakalářskou práci, které povedou ke zjištění, zda studentky sociální práce podporují manželství stejnopohlavních párů více než studenti sociální práce. Druhá hypotéza se zaměřovala na to, zda je pravděpodobnější, že studenti sociální práce budou podporovat manželství mezi stejnopohlavními páry, když k tomuto svazku projevují pozitivní názory.

Toto téma bakalářské práce jsem si vybrala z důvodu aktuality dané problematiky, která je čím dál tím více probíranou tematikou jak ve světě politiky, tak i mezi rozličnými věkovými kategoriemi. Výběr studentů sociální práce byl záměrný s cílem zjistit, jaký názor a podporu projevuje právě budoucí zastoupení sociálních pracovníků.

Tento výzkum se v první části pilotní studie rozděluje do kategorií s dalšími podkategoriemi. Celkově v první kategorii je uveden stupeň podpory všech informantů ke svazkům registrovaného partnerství a manželství stejnopohlavních párů. Registrované partnerství je v České republice možné uzavřít od roku 2006 a je upraveno v následujícím zákoně č. 115/2006 Sb., Zákon o registrovaném partnerství a o změně některých souvisejících zákonů. Z výzkumu vyplývá, že se všichni informanti shodli a souhlasili s možností uzavřením registrovaného partnerství, i když zmínili, že by bylo lepší variantou uzavření manželství stejnopohlavních párů. Proč informanti odpovídali tímto

způsobem může mít několik důvodů. Mezi první důvod může patřit již inkluzivnější přístup dnešní společnosti k osobám LGBT+ a také jejich větší podpory. Dlouhodobá snaha o nastolení rovnoprávnosti mezi těmito svazky může patřit mezi trápení mnoha jedinců. Pocit nespravedlnosti může panovat u různých osob i z vědomí, že ve státech Asie, Ameriky a dalších, je možnost uzavřít nejen registrované partnerství, ale přímo manželství se všemi právy. Tato možnost v České republice bohužel zatím není přípustná.

Otázkou manželství stejnopohlavních párů se zajímají i různé výzkumné agentury nebo organizace, jako je například agentura Nielsen and Publicis Groupe. Tato agentura uvádí statistická data jednoho z nejnovějších výzkumů, týkající se právě manželství stejnopohlavních párů. Z pilotního výzkumu vyplývá, že aktivní zájem o problematiku těchto svazků projevila pouze jedna čtvrtina všech informantů. Svazek podporují všichni. Nejsou ale jediní, kteří tento svazek podporují. Podporu prokázal i výzkum od výše zmíněného Nielsen and Publicis Groupe, který zobrazil 91 % podporu od české veřejnosti pro právě tyto manželství. Dle výzkumu je možné uznat, že touha po změně je velká a chtěná.

Druhá kategorie mého výzkumu je založena na názorech informantů na problematiku bakalářské práce. Tato kategorie byla shledána s příznivými souhlasnými názory ze strany všech informantů. Názory osob jsou velice individuální záležitostí, ne každý musí s názory druhých souhlasit. Proto jsem se zajímala o názory studentů sociální práce, jelikož sociální pracovníci mají velice různorodou klientelu, se kterou se nemusí zcela ztotožňovat, ale i přesto by klienty měli respektovat. Jak jsem již podotýkala, jedná se o drtivý souhlas s uzavřením manželství stejnopohlavních párů ze strany informantů. Nesouhlas projevovali s prodlevou, která nastává s uzákoněním tohoto institutu. Mimo jiné z výzkumu také vyplývá v rámci této kategorie, že existují rozdíly v právech a povinnostech LGBT+ osob, které zmínili i informanti. Informanti uvedli několik rozdílů, které se mezi těmito svazky vyskytují. Tyto rozdíly jsou nejčastěji zmiňovány ve spojení s péčí o děti nebo s dědickým právem. Nesrovnalostí je mezi manželstvím, jak ho známe, a registrovaným partnerstvím samozřejmě více tyto dva rozdíly byly ale ve výsledcích mého výzkumu zmiňovány nejvíce. Spolu s vytvořenými rozdíly nesouzní, dle výše zmíněného výzkumu, větší procento populace, a proto ve výzkumu projevují zájem o tuto změnu. Tento zájem projevují právě kladným názorem pro manželství stejnopohlavních párů. To, že jedinci nemají stejná práva a povinnosti jako ostatní manželé může ovlivnit i kvalitu života těchto jedinců. Kvalita života je pro LGBT+ jedince zhoršena, jelikož dochází k vytváření nerovností v oblastech rodinného

života, osobního i toho partnerského. V oblasti rodinného života dochází k nesrovnalostem s manželstvím, v rozsahu práv péče o děti. Partnerská sféra života, dá se říct souvisí i se sférou osobní, kdy dochází k vytváření rozdílů jak v dědických právech, tak i například v právech společného jmění manželů. Rozdílů zmiňují jen několik, více jich sepsala ve své publikaci i Burešová (2020).

Jak bylo již v úvodu kapitoly zmíněno první část bakalářské práce se zaměřuje na seznámení s problematikou LGBT+ jedinců, registrovaného partnerství a manželství stejnopohlavních párů. Pro druhou část byl připraven kombinovaný výzkum využívající jak metodu pilotní studie, tak právě metodu kvantitativního výzkumu. Tento kvantitativní výzkum sestával ze dvou hypotéz.

Hypotéza 1: Studentky sociální práce podporují manželství stejnopohlavních párů více než studenti z téhož oboru, tato hypotéza byla neprůkazná. Výsledky studie byly téměř s jednomyslnou podporou tohoto svazku. Jedná se tedy o podporu jak ze strany studentek, tak ale i studentů, tedy jedinců, kteří se identifikují jako muži. Právě porovnání mezi těmito jedinci bylo účelné, jelikož jak udává i Centrum pro výzkum veřejného mínění (2023). Ve své tiskové zprávě zveřejnilo to, že ženy podporují práva pro LGBT+ osoby více než muži, ale zároveň manželství stejnopohlavních párů podporuje více i mladší generace osob, a to ve věkovém rozmezí 15-29 let (Centrum pro výzkum veřejného mínění, 2023).

Hypotéza 2: Studentky sociální práce ze Zdravotně sociální fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, mají pozitivnější názory na manželství stejnopohlavních párů než studenti z oboru sociální práce. Ani tato hypotéza nebyla potvrzena ale ani vyvrácena, jelikož souhlasný názor projevila většina respondentů, včetně 2/3 respondentů identifikujících se jako muži. Z výsledku této hypotézy tedy vyplývá, že též jako v minulém případě hypotézy, tak i zde nezáleží na tom, jakého jsou studenti pohlaví, aby vyjádřili pozitivní či souhlasný názor. Názory jsou, jak je již zmíněno výše, velice subjektivní a mohou se lišit člověk od člověka. Není to jinak ani pokud se jedná o postoje k problematice manželství pro stejnopohlavní páry jsou proto různorodé. Názory týkající se zavedení manželství stejnopohlavních párů uvádí i Burešová (2020), která zmiňuje snahu o toto uzákonění již od roku 2013. Různí aktivisté se, tedy snaží o legalizaci tohoto institutu již přes deset let. Od té doby se podle mého názoru podporující základna manželství stejnopohlavních párů rozšířila, a proto i názory na tuto problematiku jsou čím dál tím pozitivnější. I když i přesto, že se objevuje více a více příznivců stále se najdou i tací, kteří tento svazek neshledávají ideálním a mají proti

němu jasná záporná stanoviska.

Závěrem této kapitoly týkající se diskuse můžeme říct, že i když byly výsledky hypotéz neprůkazné, celkové názory a podpora právě uzákonění manželství pro stejnopohlavní páry jsou příznivé, a kromě pár jedinců je podpora studentů bezmezná. Dle mého názoru je důležitým aspektem pro možné uzákonění manželství stejnopohlavních párů vytvoření větší podpory pro LGBT+ jedince jak mezi běžnou populací v České republice, tak ale i mezi politiky.

9 Závěr

Ve stanovených cílech mé bakalářské práce byla snaha zjistit míru podpory studentů sociální práce na Zdravotně sociální fakultě Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích a u téhož výzkumného vzorku zjištění názorů na danou problematiku. Na základě vytvořených cílů byla stanovena kombinovaná metoda výzkumu. Byla stanovena pilotní studie probíhající kvalitativní metodou polostrukturovaných rozhovorů a kvantitativní metoda výzkumu formou internetového dotazníku.

První výzkum probíhal formou pilotní studie. Tato forma výzkumu měla prokázat správnost a srozumitelnost stanovených otázek, které následně byly použity i v další části výzkumu. Jelikož v první části byla využita kvalitativní forma výzkumu, z toho důvodu byly stanoveny dvě výzkumné otázky.

První výzkumná otázka zněla: „Jaká je míra podpory manželství stejnopohlavních párů studentů sociální práce ze Zdravotně sociální fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích?“ Na tuto otázku jsem se snažila pomocí polostrukturovaného rozhovoru nalézt odpověď. S podporou jsem se mezi čtyřmi informanty setkala u všech. Dle dalších položených otázek bylo zjištěno, že informanti souhlasily mimo jiné i s registrovaným partnerstvím. I když bylo poukázáno, že právě manželství mezi LGBT+ páry by bylo vhodnější, podporují informanti i tuto alternativu. Z výzkumu je tedy jasně patrné přání pro provedení změny.

Druhá výzkumná otázka byla tato: „Jaké mají názory studenti sociální práce ze Zdravotně sociální fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích na manželství stejnopohlavních párů?“ Na základě této otázky bylo zjištěno, že informanti se změnou z registrovaného partnerství na manželství souhlasí a uvítali by ji. Přivítání této změny uváděli informanti i z důvodů rozdílů, které jsou mezi stávajícím registrovaným partnerstvím a manželstvím, jak ho známe mezi mužem a ženou. Dle názoru od informanta č. 3: *„Určitě jsem pro. Jde o rovnost, stejná práva, uznání lásky, rodinnou stabilitu, kterou každý ve svém životě potřebuje... všechny tyto oblasti mohou zvýšit kvalitu života daného jedince.“* Dalo by se tedy říct, že ovlivňuje i kvalitu života LGBT+ párů. Z výzkumu tedy vyplývá sice souhlasný postoj s možností uzákonění manželství pro stejnopohlavní páry, ale vládne také nesouhlas s prodlevou zákonodárců s uznáním tohoto institutu.

Výsledky této práce mohou být využity jako zdroj informací pro odborníky, pro veřejnost, ale i pro studenty sociální práce zajímající se o danou problematiku

probíranou v bakalářské práci.

Na závěr této práce bych chtěla poukázat na vývoj názorů české společnosti na problematiku LGBT+ osob, která se v průběhu let značně změnila. Z odmítavého přístupu došlo k vzestupu pozitivnějšího smýšlení na tyto jedince. Zatímco toto téma nebo i orientace jedinců byla v minulosti tabu, v dnešní době je většinovou společností přijímána a neodsuzována. Mělo by tedy dojít ke smazání rozdílů mezi instituty jako je registrované partnerství a manželství muže a ženy pro dobro a zlepšení kvality života napříč LGBT+ komunitou.

10 Seznam literatury

1. BUREŠOVÁ, K., 2020. *Rodičovství a partnerství gayů a leseb v českém právu*. Praha: Sociologický ústav AV ČR. ISBN 978-80-7330-371-6.
2. Být LGBT+ v Česku Zkušenosti LGBT+ lidí s předsudky, diskriminací, obtěžováním a násilím z nenávisť: Výzkum veřejného ochránce práv 2019, 2019. KANCELÁŘ VEŘEJNÉHO OCHRÁNCE PRÁV. [online]. Ombudsman: veřejný ochránce práv. Ombudsman veřejný ochránce práv [cit. 2024-4-2]. Dostupné z: <https://www.ochrance.cz/uploads/import/DISKRIMINACE/Vyzkum/Vyzkum-LGBT.pdf>
3. CENTRUM PRO VÝZKUM VEŘEJNÉHO MÍNĚNÍ, 2023. *Tisková zpráva: Postoje veřejnosti k právům homosexuálů – duben/květen 2023*. [online]. Centrum pro výzkum veřejného mínění. [cit. 2024-4-18]. Dostupné z: https://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c2/a5655/f9/ov230621.pdf
4. ČESKO, 2006. Zákon č. 115/2006 Sb. o registrovaném partnerství a o změně některých souvisejících zákonů. In: *Sbírka zákonů*. částka 38, s. 1362-1370. ISSN 2322-2344. Dostupné také z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=115/2006&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy
5. DISMAN, M., 2000. *Jak se vyrábí sociologická znalost: příručka pro uživatele*. 3. vyd. Praha: Karolinum. ISBN 80-246-0139-7.
6. FAFEJTA, M., 2004. *Úvod do sociologie pohlaví a sexuality*. Ve Věrovanech: Jan Piszkiwicz. ISBN 80-867-6806-6.
7. *Genderově nestereotypní volba povolání* [online], 2019. Genderové informační centrum NORA [cit. 2024-4-24]. Dostupné z: <https://www.gendernora.cz/nasetemata/>
8. GIDDENS, A., 1999. *Sociologie*. Praha: Argo. ISBN 8072031244
9. GRIM, Jakub, 2023. Většina Čechů podporuje právo homosexuálů uzavřít sňatek i adoptovat děti, ukazuje nový průzkum CVVM. Online. *iRozhlas*. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/cvvm-homosexualni-mazelstvi-adopce-deti-manzelstvi-pro-vsechny_2306211143_jgr. [cit. 2024-02-11].
10. HENDL, J., 2005. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. Praha: Portál. ISBN 80-7367-040-2.

11. HENNINK, M., HUTTER, I., BAILEY, A., 2020. Qualitative research methods. In: *Qualitative research methods* [online]. s. 70-85 [cit. 2024-4-14]. ISBN 978-1-4739-0390-6. Dostupné z: https://books.google.cz/books?hl=cs&lr=&id=InCDwAAQBAJ&oi=fnd&pg=PI&dq=qualitative+research+&ots=3v7QIUuYez&sig=cZGP5NdTjJyxDK9uCt6QpRVGVkQ&redir_esc=y#v=onepage&q=qualitative%20research&f=false
12. HRICOVÁ, A., ONDRÁŠEK, S., URBAN, D., 2023. *Metodologie v sociální práci*. Praha: Grada. ISBN 978-80-271-3636-0.
13. CHRÁSKA, M., 2016. *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu*. 2., aktualizované vydání. Praha: Grada. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-5326-3.
14. JANDOUREK, J., 2012. *Slovník sociologických pojmů: 610 hesel*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-3679-2.
15. JANOŠOVÁ, P., 2000. Homosexualita v názorech současné společnosti. V Praze: Karolinum. ISBN 80-718-4954-5.
16. JANOŠOVÁ, P., 2008. Dívčí a chlapecká identita: vývoj a úskalí. Praha: Grada. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-2284-9.
17. KADLECOVÁ, T. et al., 2020. *Specifika sociální práce respektující genderovou, sexuální a vztahovou rozmanitost* [online]. Prague Pride [cit. 2024-4-14]. ISBN 978-80-908096-4-2. Dostupné z: <https://www.praguepride.cz/cs/kdo-jsme/media-download/publikace/84-specifika-socialni-prace-respektujici-genderovou-sexualni-a-vztahovou-rozmanitost/file>
18. KADLECOVÁ, T. et al., 2021. *Specifika sociální práce respektující genderovou, sexuální a vztahovou rozmanitost*. Praha: Prague Pride. ISBN 978-80-908096-1-1.
19. KELNAROVÁ, J., MATĚJKOVÁ, E., 2014. *Psychologie: pro studenty zdravotnických oborů*. Praha: Grada. Sestra (Grada). ISBN 978-80-247-3270-1.
20. KOHUT, Vojtěch, ed. 1998 *Homosexualita a křesťanská antropologie: sborník*. Praha: Pastorační středisko sv. Vojtěcha při Arcibiskupství pražském. 119 stran. Praxe víry, sešit č. 16
21. KOLIBA, P., WEISS, P., NĚMEC, M., DIBONOVÁ, M., 2019. *Sexuální výchova pro studenty porodní asistence a ošetrovatelství*. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-271-2039-0.

22. KUTÁLKOVÁ, P., 2015. Duhové rodiny ve stínu státu Situace homoparentálních rodin s malými dětmi. Prague Pride. ISBN 978-80-260-8550-8.
23. MÁTEL, A., 2019. Teorie sociální práce I: sociální práce jako profese, akademická disciplína a vědní obor. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-271-2220-2.
24. Most Czechs say same-sex marriage law won't negatively impact daily lives. Online. *Expats cz.* 2024. Dostupné z: <https://www.expats.cz/czech-news/article/most-czechs-say-same-sex-marriage-law-won-t-negatively-impact-daily-lives> [cit. 2024-02-10].
25. Nine Percent of Czechs Feel That Same-Sex Marriage Would Make Their Lives Worse, Says Poll, 2024 Online. *Brno Daily.* Dostupné z: <https://brnodaily.com/2024/02/07/news/nine-percent-of-czechs-feel-that-same-sex-marriage-would-make-their-lives-worse-says-poll/>. [cit. 2024-02-10].
26. OAKLEY, A., 2000. Pohlaví, gender a společnost. Praha: Portál. ISBN 8071784036.
27. OREL, M., 2016. Psychopatologie: nauka o nemocech duše. 2., aktualizované a doplněné vydání. Praha: Grada. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-5516-8.
28. PITOŇÁK, M., MACHÁČKOVÁ, M., 2022. Standardy a doporučení pro zjišťování společenského postavení, diskriminace a násilí vůči neheterosexuálním a genderově rozmanitým osobám. Klecany: Národní ústav duševního zdraví. ISBN 978-80-87142-47-9.
29. Rambousková, Bohdana, 2023. Manželství pro gay a lesbické páry dlouhodobě podporuje kolem 65 % lidí v Česku na co ještě čekáte, poslanci a poslankyně? Online. *Jsme fér.* Dostupné z: https://www.jsmefer.cz/podpora_manzelstvi_pro_vsechny_pary_2023#:~:text=Pro%20objektivn%C4%9Bj%C5%A1%C3%AD%20v%C3%BDsledek%20v%C3%BDzkumn%C3%ADci%20po%C4%8D%C3%A1tkem,let%20to%20bylo%20dokonce%2073%20%25. [cit. 2024-02-12].
30. REICHEL, J., 2009. *Kapitoly metodologie sociálních výzkumů.* Praha: Grada. Sociologie (Grada). ISBN 978-80-247-3006-6.
31. SLOBODA, Zdeněk, 2021 Registrované partnerství a homoparentalita v Česku. *GENDER a VÝZKUM.* roč. 22, č. 2, s. 139-169.

32. *Sociální služba přátelská k LGBTI+ lidem*, 2022. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí. ISBN 978-80-7421-251-2
33. ŠRÁMKOVÁ, T., 2015. *Sexuologie pro zdravotníky*. Praha: Galén. ISBN 978-80-7492-162-9.
34. Weber, Hans. Czech Public Divided on Equal Marriage Law: Nielsen and Publicis Groupe Poll Reveals, 2024 Online. *Prague Forum*. Dostupné z: <https://www.pragueforum.cz/czech-public-divided-on-equal-marriage-law-nielsen-and-publicis-groupe-poll-reveals/>. [cit. 2024-02-10].
35. WEISS, P., 2008. *Sexuální deviace: klasifikace, diagnostika, léčba*. Vyd. 2. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-419-9.
36. Why Czechia still won't allow same-sex couples to marry, 2024. *Expats.cz* [online]. [cit. 2024-4-23]. Dostupné z: <https://www.expats.cz/czech-news/article/why-czechia-still-won-t-allow-same-sex-couples-to-marry>

11 Seznam příloh

Příloha 1: Informovaný souhlas o provedení rozhovoru	67
Příloha 2: Seznam polostrukturovaných otázek k pilotní studii.....	68

12 Seznam schémat

Schéma 1 – Kategorizace a podkategorizace	31
Schéma 2 - Kategorie č. 1: Podpora, podkategorie: registrované partnerství.....	32
Schéma 3 - Podkategorie: manželství stejnopohlavních párů.....	34
Schéma 4 - Kategorie č. 2: Názvy.....	35
Schéma 5 - Podkategorie: práva a povinnosti	36

13 Seznam obrázků a tabulky

Obrázek 1 – Obor studia.....	38
Obrázek 2 - Ročník studia	40
Obrázek 3 – Identifikace pohlaví	41
Obrázek 4 - Zájem o problematiku registrovaného partnerství a manželství stejnopohlavních párů	42
Obrázek 5 - Souhlas s možností uzavření manželství stejnopohlavních párů.....	43
Obrázek 6 - Souhlas s uzavřením registrovaného partnerství	44
Obrázek 7 - Existuje nějaký rozdíl mezi právy registrovaných partnerů a partnerů v manželství	45
Obrázek 8 - Rozdíly.....	46
Obrázek 9 - Manželství pro všechny je možné v cizině.....	47
Obrázek 10 - Názor na manželství pro všechny	48
Obrázek 11 - Znalost projednávání více forem manželství pro stejnopohlavní páry	49
Tabulka 1 - Identifikační údaje.....	30

14 Seznam zkratek

LGBT+ - lesby, gayové, bisexuálové a transgender osoby, zastřešující také queer, intersex a asexuální osoby.

I – informant

Příloha 1: Informovaný souhlas o provedení rozhovoru

Informovaný souhlas o provedeném rozhovoru

Rozhovor je anonymní, to znamená, že Vaše jméno nebude nikde uvedeno.

Prohlašuji, že:

Moje účast na rozhovoru je zcela dobrovolná a kdykoli během rozhovoru můžu odmítnout odpověď na otázky, na které nechci odpovédět. Jsem si vědom/a, že mám právo rozhovor kdykoli ukončit. Uvědomuji si, že rozhovor bude přepsán do písemné formy. V bakalářské práci na téma „Mínění studentů z oboru sociální práce ze Zdravotně-sociální fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích o manželství stejnopohlavních párů.“, ani v případných dalších výstupech z tohoto výzkumu, nebudou uvedeny údaje, podle kterých by bylo možné mou osobu identifikovat.

Souhlasím s účastí ve výzkumu a provedením rozhovoru. ano ne

Přeji si být informován/ informována o výsledcích výzkumu. ano ne

Podpis účastníka výzkumu:

Podpis studentky:

Příloha 2: Seznam polostrukturovaných otázek k pilotní studii.

1. Jaký obor studujete?
2. V jakém jste ročníku?
3. Identifikujete se jako?
4. Zajímáte se o problematiku registrovaného partnerství a manželství stejnopohlavních párů?
5. Souhlasíte s možností uzavření manželství stejnopohlavních párů?
6. Souhlasíte s uzavřením registrovaného partnerství?
7. Myslíte si, že existuje rozdíl mezi právy registrovaných partnerů a partnerů v manželství?
8. Jaký je, tedy rozdíl?
9. Víte, že je manželství možné v cizině?
10. Jaký máte názor na manželství stejnopohlavních párů?
11. Víte, že se projednává více forem pro manželství stejnopohlavní páry?
12. Sledujete dění v poslanecké sněmovně, týkající se uzákonění manželství/partnerství pro stejnopohlavní páry?